

Verloren stroom

Hilarion Thans

bron

Hilarion Thans, *Verloren stroom*. S. Franciscus Drukkerij / R. Kath. Boekcentrale, Mechelen / Amsterdam z.j. [1920]

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/than001verl01_01/colofon.php

© 2017 dbnl / erven Hilarion Thans

[In blauw-bespannen zonedal]

In blauw-bespannen zonedal
- een wijle nog - en wijlig schier,
de kronkelloop in traag verval
der daggedrenkte berg-rivier.

Den spiegel van een glansbocht biedt
ze een wijle, heuvel, hoeve en boom;
haar golfgang is een levend lied
aan 't wisselschoone van haar zoom.

Nog heeft ze in ranke omarming lief
geel oogstveld rijk in schoove aan schoof -
wen licht en vreugde (een rotsberg hief
zijn dreiging) smooit in sombre kloof.

Door donkre holen doolt nu voort
de plots-verzwolgen stroom. Wie zocht
zijn diepen smart-tocht, heeft gehoord
ver klaaggeruisch door duistre krocht;

zag hoe de zon-ontzonken bleek
langs voet van klammen grotwand sloop,
schuw snikkend waar het zwaar geleeek
van aardes harte-tranen droop...

een lange wijle! - En rijker zal,
bezonkener, ten gouden dag
herwellen in breed zonnedal,
zielleven dat verdonkerd lag.

Han-sur-Lesse. 9. '19.

Vroeger Tuinen

[Nog houdt de omheining, als weleer]

*Nog houdt de omheining, als weleer
- een hooge muur - de hoven dicht.
De middag groent in schemer neer:
een loof-getemperd bovenlicht.*

*Dezelfde mooi-gebogen dreef
koel, zwijgend, als een kerkebeuk.
Mijn tuinbank - of ze wachten bleef -
verscholen onder rooden beuk.*

*De merel, in de koepelkroon,
fluit hij deze' avond als van oud?
Weer schakelt ginder toon in toon
het torenlied zijn keten goud.*

*Hier woonde ik, uur gewaar noch dag,
verloren in diep droompriëel -
tot ik veel vreemde steden zag,
en nam van 't groote Leed mijn deel.*

*Ik weifel bij de tuinbank die 't
geheim van diepe stonden weet...
Was dit wellicht mijn laatste lied
van eigen lief en eigen leed?...*

Mechelen.

I.

Si tamen ex abundantia divinae pietatis accidisset... quod Ipsum... ad modicum momentum vidistis in horto deliciarum... Sponsum transeuntem... pvopinantem suis amicis varia fercula et vina... Sed expulsi... iterato ad mundana rediistis... tunc Jesum perditum cum... moerore quaerite.

S. Bonav. Opusc. myst. IV. Additament. II.

Dit zal mijn ongeneesbre weemoed zijn.
Ik leunde en tuurde, een barvoets bedelkind
ter tralie van uw tuindeur. 't Witte grint
der paden wendde, om lauwer en jasmijn,
naar boomverdoken woon, waar een festijn
was hoorbaar, o! aan ruischende violen.

En zijt ge niet gekomen uit verholen
poorten der looveren zóó plots tot mij?
Ik schrok in 't schitterlicht van uw kleedij
die zilvren was, - maar schaamte en vreeze zonken
toen me uw gelaat, en noodende oogen, blonken.
Het bronzen hekken gierde zacht. Uw hand -
o! 't zal mijn ondank zijn! - was om mijn hand:
we gingen toen. Seringen, daar we gingen,
streelden mijn wang. In blauwe schaduw hingen
rozen als lampen uit den lommerwand.
Ook schommelden lantarentjes-in-brand:
de gele trossen van den gouden-regen.
Al luwer woei violenvlaag ons tegen;
gezoem van stemmen groeide, en zonneschijn.
O! 't zal mijn heimwee zijn, dat op een plein -
smaragden wei, doch wazig-overblauwde
van kleine veldklokjens - vóór een kasteel,
aan lange taafelen ik dit feest aanschouwde.
Op 't witte linnen blonken flonkergeel,

uit goud gedreven, êel-besteende schalen.
Waar zon viel, flitste zevenkleur in 't veel-
kantig kristal van schenkkkan en pokalen.
Die zaten, waren koningszonen schoon,
om 't bruingelokte hoofd de kartelkroon,
hun mantels blauw als zomeravondluchten.
Maar verder klaarden maagden. Witte vluchten
van zwanen strijken zóó langs stroomvlak neer.
In haar was ál - tenzij het blauwe meer
der oogen, 't rood der lippen als van vruchten -
aan haar was alles blank als hagel, méér
dan lammren, uit het bronbad keerend, blank zijn;
(de lokken hulde een wijle uit filigraan).
Toen dacht ik welke mocht der gasten drank zijn;
ben met u langs hun blijde rij gegaan:
elk frisschen mond deed een mild lachjen aan
bij 't nijgen van uw hoofd en om uw woorden.
En wat de vaten volblonk tot de boorden,
bleekgulden spijs en vonkeling van wijn, -

was 't vloeibaar licht, of werd alléén de schijn
gedronken van uw aanschijn en uw oogen?
O! 't zal mijn jammer zijn, dat ik heb mogen
met koningszonen nutten 't koningsmaal,
en gaan als een van hen, verstaan hun taal, -
en 't hoog gezang uit open vensterbogen.
Want englen zongen van het steil kasteel,
bestreken, kin op 't speeltuig, vlugge snaren.
Ook bliezen kinderkens, op elk kanteel
met bolle wang de fluit, en kleurgespeel
mieken hun wickjes die van vlinders waren.
Dan mocht ik klimmen tot de binnenzaal
waar zetelde in priëel van hagedoren,
de Vrouw - o! nooit liet mijne of vreemde taal
haar vollen prijs in rijkste woorden hooren! -
Daar scheen te mijwaart 't blank-ovaal gelaat,
zóó schoon dat koon van prinsen en jonkvrouwen
miste allen glans, als ster door dageraad
verrast, die moet voor feller gloed verflauwen.

Wijl van haar hand een zegen naar me gleeed,
neeg ik, den zoom te zoenen van haar kleed,
of kwam mijn mond maar liggend licht te kussen?
Ik werd als een der hofjonkers, die tusschen
de scharen knapen, harpenaren, schreed. -
Dat ik dit heerlijke heb aangeschouwd,
beluisterd en genoten, maar, noodwendig
week van de lichte pleinen naar het woud, -
spar- en cypressennacht waar winter schendig
al kleurig licht van bloemen had gemoord; -
dat ik zocht paden sluipende ter poort,
zoodat ik nu, ontadeld en ellendig,
slepe langs naakte straat mijn loomheid voort,
met in mijn hart herdenkens wrange pijn:
dat zal mijn ongeneesbre weemoed zijn!

II.

Nog mooier dan bij Meiedag
wanneer hij blank van bloesem zag,
herrees de wille wintertuin
in fijn-doorsneeuwde kruin na kruin.

Fluweelen paden wenden schuil
langs óver-leun van sneeuw-bloemtuil,
daar sierlijk wegen aardewaart
liguster-ranken sneeuwbezwaard.

Maar hooger boogt in slank en veel
geweef van twijgen, sneeuwpriëel,
dat bleekgerezen zonlicht ving
in roerloos-gouden schittering.

Hoe bouwde nacht in vluchtig uur,
wat koepelt nu langs luchtazuur:
dit bloembroos, huiver tintelschoon
van lichtende kristallen woon?

O haast u, blijde en rijk te zijn,
in sneeuwzilver en gulden schijn,
eer in gestaâg en traag geweest,
uw toover smelt ten middag heen.

Want weet u, naar ge ranker zijt
en schooner, vroegen dood gewijd
o gij, mijn lust en leed vergaard,
juweelen-over-sneeuwde gaard!

III.

Wen ik in eenzaamheid van blanke cel,
zoek uur aan uur de woorden die u loven,
en laat welluidelijk de zilvren schel
ringen van zuiver rijm bij rijm geschoven, -
dan vlijmt wel door mijn ziel dit kil verwijt:
dat ik den onwaardeerbren prijs der stonden,
aan ijdel spel van broze klanken wijd,
wijl kermen luid, daarbuiten, de gewonden -
en bloeden dood! - van 's levens harden strijd...

Doch deze wroeging moordt me langer niet
het eêl genot van zoet-verzongen dagen,
nu ik dit weet: ge noemt mijn bloode lied
den balsem, U door Magdaleen gedragen.

Toen zij de reukzalve op uw voeten goot,
en dof gemord werd hoe ze zondig spilde
driehonderd tienlingen, waarvoor men brood
den armen koopen kon, o Meester, stilde
uw woord den wrok der jongren, troostte haar,
die schreide door heur losgewonden haar -
doch héél het huis liep vol van zoete geuren:
'Och! laakt de vrouw niet, om wat vróóm ze deed,
vervroegde hulde die tóch moet gebeuren;
wel immer vindt ge menschen en hun leed,
wjl tijden komen dat ge om Mij zult treuren.
Maar weet het: wie me dèze zalving bracht
wordt eeuwen nog, de wereld dóór, herdacht!'

IV.

Hij zal wel tot U komen
die lang U weerstand bood. -
O geur der bloeiende boomen,
blank-roze in avondrood!

Ze stonden, vóór luttel dagen,
zóó dor nog, naakt en zwart.
Ze leken, bij duistere vlagen,
nog droever wel dan mijn hart.

Eén dageraad, zonnegouden,
één adem uit zoeler zuid:
ze konden hun vreugde niet houden,
ze schoten in bloemelach uit.

De stammen, verweerd, verkorven,
door hagel en vlijmende kou,
ze heffen nu volle korven
gebloemten in 't luchtblauw.

De perzikboompjes, de broze,
de perelaars, bonkig en oud,
hoe vloog nu vol vlinderkes roze,
vol witte, hun sprokkig hout!

O geur der bloeiende boomen!
O schoon en vroom verdriet!
Ik moèt weer tot u komen,
dit drage ik langer niet.

V.

Hoe sprak ik U zoo vroeg, te vroeg!
de mannenwoorden: liefde, lijden,
onwetend nog wát ze belijden,
en lasten wanend wat ik droeg!

O zeg mij of uw mond niet loech
in deernis, wen ik vele tijden
in eële taal van smart-gewijden,
u kleine kinderweetjes kloeg!

Ik kniel op eender altaartred,
en weer is 't avond, en mijn woorden
zijn lang-verschreiden, vaak-gehoorden.

Toch dringen zij met nieuw gebed:
in rijper deemoedsklank vergaren
ze wáarheid, blijde of smeekende, van jàren.

VI.

In ieder poezel vuistje vast
een staaf van 't ijzren hekken, staat
een kleine meid, die 't roos gelaat
tusschen de donkre roeden past.

Ze tuurt, in stil en oogengroot
verwondren, in geheimenis
van najaarstuin, waar zwijmende is
in blauwe misten, 't avondrood.

Benevelt niet heur klaar gestaar,
een zachte nijd om hem die mag
zijn in dien tuin, den ganschen dag
een vrij en veilig wandelaar?

Want straten liggen voor een klein
moe kindertredjen o zoo lang,
en eenzaam hartje wordt daar bang
als van verdolende in woestijn. -

Maar neen! de blauwe kijkers staan
vol loutere verwondering
en onbewuste, om 't mooie ding:
rood avondgoud in nevelaan.

Maar daar ik drale, en naar U schouw
o kindje, wil het wezen of
ik, in mijn blauwen, gouden hof
nu droefjes u benijden wou!

Blauw uit uw oogen blik mij aan
uw zieltje, tuin in jonge zon
van vreugd en vreugd-verwachten... Kon
die me eenmaal nog ontsloten staan...

In ieder rozig vuistje vast
een speer van 't zware hekken, kijkt
de kleine meid, naar man die wijkt
in dreven waar de schaduw wast...

VII.

Ik bad u, Moeder, menigmaal
in handen- mond- en oogentaal,
ik smeekte met mijn gansche ziel
om redding - die mij nooit geviel.

Ik vroeg u jàren, lieve Vrouw,
erbarmen, dat niet komen wou.
Ik trad in droeven deemoed voort,
als een, niet waard te zijn gehoord.

En nu ik weet - en weifel niet -
dat mij het wonder is geschied,
nu werd mijn ziel een vreemd gemis
de geesel die geweken is.

Nu zie ik, blinde! dat ik bad
te zijn geplunderd van mijn schat:
waar vinde ik nog die tranen nu,
in vaak en rouwig naadren u?

Hoe vinde ik nog één enkele maal
die handen- mond- en oogentaal,
waarin zich gansch mijn ziel beleet,
en bad, zoo leed te bidden weet?

VIII.

Al toogt ge, zondag, zomeloos,
en regenwaar, en wolkegrijs -
ten avond poosde droef geloos
van troosteloze regenwijs,
de lucht, verzilverend in licht,
wijkt open in blauw vergezicht:
nog èven, vóór de zon mag zinken,
teerrod de dingen blinken.

Al woogt ge, zondag, heimweewrang
van schrill en nader, ver en vaag
moe weegeklaag van kermiszang
en feestfanfaren-jammervlaag,
hoe hamerhard de beiaard sloeg
zijn hoogtijdlid - dat treurnis kloeg:
de navond toch laat gulden luchten
wat rusten van geruchten.

Van af den na-nacht heb ik mist
en regen op mijn ziel gehad,
die vreugde heeft en troost gemist,
zoolang uw zon gedoken zat.
Géén uur, of schrijnend door me voer,
uw rustloos-hijgend feestrumoer:
maar van uw laathervonden vrede,
en deelt ge, o zondag, mede!

Ik weet niet wat mijn harte deert
dat moede, en droef is, en alléén;
ik weet niet wat mijn hart begeert,
dat weent, en wenscht, en wil, waarheen?
En schoon geen dag ooit, blij gehéél,
schonk vreugde dan na kommer veel:
uw last, o zondag, grauwe en trage,
viel óver-zwaar te dragen.

IX.

October nanoen. Klare kilte.
De paden geel van welkend loover.
Door mistig-gulden najaarstilte,
mijn schreden, op het loofkleed, doover.

Blauw-rozig welven ijle luchten,
waar straks weer bronzen klokke' ontwaken.
Dof dreunen verre treingeruchten.
Rood smeult het westen achter daken.

Op straat geklop van enkele stappen.
In naadren tuin die stem aan 't zingen.
De duiven en hun vleugelklappen,
daar ze om den ronden hemel kringen.

Nog vrediger dan stad en pleinen,
weet ik rondom de bleeke weiden,
verlaten wegen, lange lijnen
van stroomen, blank in glad verglijden...

Waarom waast schoone zondagavond
de ziel vol doom van treurgedachten?
laat hij, traag-nijgende, als een nà-wond,
die noopt tot zacht-geneurde klachten?

O zondagen nu lang geleden,
mooi blank-bewolkten, regen-grijzen,
ik zie u staan op vroeger steden,
voel nóg uw heimwee in mij rijzen...

Daar matte ziel, en min-bewuste,
tobt dagen lang in nijver strijden -
maar weêr haarzelve in vromer ruste,
droomt, moe van wisselmaat der tijden,

haar dróóm van glansstille eeuwigheden -
is dát, o zondag, uw mistroosten?...
Weer is een schoone dag vergleden,
een ster priemt dóór in 't blauwer Oosten.

X.

O hartloos-schoone lentedag
dat zij me zei,
die zacht en lijdzaam was, en ach
in laatste, bleeke krankheid lag:
'kind, bid voor mij,
En nimmer nijge een avond
of weze uw trouwe groet mijn zielenooddrift lavend!' -

En wat met heilgen zegelzoen
al scheidensbang,
mijn lippen u beloofden toen,
dat kon April-vreugd niet ontdoen
noch Meiezang:
waarheen ik wende of keerde
ik wist dit eene alleen: dat ik uw liefde ontbeerde.

Al zonk in drukker zomertijd -
als rijpheid wacht
van geler oogst, en heeter strijd
van manlijke bedrijvigheid -
één enkle nacht,
aleer mijn moede handen
zich hieven tot uw troost in smeekende offeranden; -

nu 't rustend land, al vromer, is
Octoberschoon,
nu 't koele leven loomer is,
het gouden woud ontnomen is
de looverkroon;
nu luchten, nevelgulden
met bleeke stilte en licht wijd-ijle landen vulden;

hoe zingt, als bron in heidedal
haar droeven zang,
in 't hart, herinnering aan àl
dat was, en nooit meer wezen zal,
zoo weemoedswrang:
hoe wil, in duister weenen
mijn ziel naar u, mijn klein grijs moedertje, weer henen!

O vóór nog in Novembernacht
door regenmist,
schreit langgerekte klokkenklacht
om zielesmartten onverzacht,
gij moeder, mist
mijn offer niet van Vrede,
maar rijst naar God en viert den Dag der Zaalgen mede!

XI.

Kom, nog dezen avond,
kom, ik ben alleen;
wolken, wind-gehavend
drijven vóór den hemel heen.

Sterren turen hoog en
goud uit wolkenreet;
één lach uwer oogen
stilde wel dit vreemde leed.

Dagen zijn me nachten
sinds Gij zijt gegaan,
kom, daar ik u wachte in
weifelschijn der halve maan.

Langs de bleeke paden
die haar licht u baant,
dale in blanke waden
neer, uw waze lichtgedaant!

Boomen houden twijgen
op mijn hoofd gebreid;
laat uw handen zijgen
kruiswijs als wie benedijdt.

Stilte op alle daken,
stad in donkre rust;
Moeder! ik blijf waken
tot uw troost mijn oogen kust!

XII.

*En hij vroeg ten derden male:
Petrus, bemint Gij mij?*

De zoele schemering hing rood en goud
onder het teerbelooverd voorjaarshout.
Ze weefde een nevel over 't jonge gras.
Een donker-gladde spiegel lag de plas.
De grijze leuning van de ronde brug
waarop ik zat, glom zonder kreuk terug
diep in het klare water van de beek.
Daar stond Hij naast mij plots, doorschijnend bleek
in 't wazig witte kleed, daar vroeg Hij zacht -
uit verre bosschen woei een hoornenklacht -
'Bemint Gij mij?' Ik zei: Voorzeker, Heer!

Maar later leunde ik aan de rots. In teer
geril van druppen hupte de fontein.
Ze schreide een klein, een weifelend refrein.
Zoet stierven bloemen in een laatsten zucht
van geuren. Geurezwanger woog de lucht.
Onhoorbaar gleed toen, als een nevel vaag,
een blankheid langs de blauwe pijnboomhaag.
De Heer stond naast me, zag mij aan, vroeg weer
'Bemint Gij mij?' - Ik zei: Maar zeker, Heer!

Al dieper doolde ik door den koelen tuin.
Nog even beefde, in zon verguld, de kruin
der rijzige eike' en populierenrij.
Een late wagen hotste loom voorbij.
Ik knielde neder voor het hoge kruis
beide armen strekkend uit een bladerhuis,
en bad er lang, de blikken aardewaart.
Dan drong er door mijn wimperen een klaart'.
Vlak vóór me stond de Heer. En weerom zei
Hij mij dit ééne woord: 'Bemint ge mij?'

Toen donkerde van droefheid mijn gemoed.
Ik liet mijn voorhoofd neder op zijn voet.
Ik hield ze met mijn armen omgeval
'dat Hij niet ging eer ik gesproken had:

'Heer! wie zal zeggen dat hij U bemint?
Ik wandel door de wereld; ben een kind
der menschen, en geen kind der menschen hief
tot mij zijn oogen of ik had het lief.
Was niet mijn hart de wingerd, wen hij windt
zijn reikarmpjes om wat hij grijpbaar vindt?
Ik groeide, een zwakke veilrank, en ik vlocht
mijn blijde hoop om wat me heffen mocht.
Mijn liefde lag, een water om de stad;
in traag behagen draagt en spiegelt dat
veel stille schoonheid glanzend, in zijn schoot.
Wat bleef uw woonplaats, zoo ik nimmer sloot
mijn hart, een rusthuis voor wie nadertrad?
Al bloeide ik in een boomgaard, naar het pad

achter de hagen, hingen twijgen uit,
de knapen aten van mijn blozend fruit:
o Hovenier, wat restte u voor uw oogst? -
En toch, zoo ik beminde, 't was het hóógst,
het edelst in de dingen, al wat gaf
van ùwe schoon- en goedheid, klaren af-
glans, wat ik heenschonk, schonk ik U! -
En daarom, Heer! wees mij geloovig nu!

Ik hief mijn oogen: Hij was heengegaan,
onvoelbaar weggeschemerd in de laan
die sloot in mist. Maar hoog in 't loof ontloken
had ééne vroege ster den nacht gebroken.

Terug-wegen

[De ware woorden spreekt ge niet]

*De wàre woorden spreekt ge niet
in 't samen-zijn met wie ge mint -
tenzij, zoo schuwe ster verschiet,
met oogenglans die de oogen vindt.*

*De zuivre tonen treft ge niet
vóór 't schoone dat tot rythmen dwingt -
tenzij dat weifel, woordloos lied,
dat, troeble bron nog, dagwaarts dringt.*

*Maar gaal ge, scheidens schoone pijn
in 't eenzaam hart, uw wedergang:
stilaan zal rijk het rijpen zijn
van mate en taal tot gouden zang.*

I.

Heb ik u dan zóó bemind,
dal geen lachje mag vermooien
langs gelijke lippenplooiën,
mond van nooit ontmoete kind; -

dat geen oogen, klaar van schijn,
vroeg-gegane, kunnen rijzen,
op diezelfde zachte wijzen
als eens de uwe naar de mijn'; -

of ik minde, o kind, dat toch
gingt maar even door mijn leven,
en me vreugde hebt gegeven
in een woord, en minder nog; -

of ik minde, om u, wie loech
met ùw glimlach, met ùw oogen -
zoet-herdachte, zou het mógen
dat ik u die liefde droeg?

II.

Ge ligt verlaten en ge roept mij niet.
Ge kreunt in duistere pijn, en uw bloê klagen
wil van mijn Naam - géén ander die u biedt
troost en beveiliging - niet eens gewagen.

Toch kwam ik tot uw late huis, en beur
den hamer, dof neerdreunend in den avond.
Ik luister, 't voorhoofd leunend aan uw deur,
of soms mijn Gods-geduld uw weifel 'ja' vond.

Ge weet zoo goed, ziel, wie u wachtend staat!
Zeg niet: 'Ga verder'. Zocht ik, vroegst van allen,
u niet dien morgen? Gansch de dageraad
is met mijn intrede in uw huis gevallen.

Ik vond u: kindeken met witte kroon,
uw lach blauw-oogig blonk door sluier sneeuwig.
Ik was uw welkom gast. Ge badt me: 'Woon -
ach! uw gevouwen handjes! - hier voor eeuwig!'

Dat heugt u, ziel - en hoe ik ben gegaan
toen gij u rijker liefde dacht gevonden...
O zeg me nu: had ik u leed gedaan,
schonk Ik u niet wat zij niet geven konden?

Ge hebt geproefd van mijn en hun geluk...
Op droeve dagen viel een droever avond.
Door uw stil huis tikt enkel nog een druk
gestap van stonden naar den Nacht toe dravend.

Maar sterren rijzen aan den smallen boog
van uw blauw raam; die bloeien als vóór jaren!
Wies schaduw hier beneden kind, daar hoog
bleef rustig licht en blanke vreugde klaren.

Nog leune ik luistrend aan uw deur, en klop
met vingren zachter om den laten avond.
Ik laat niet af, verweesde ziel, eer op
mijn vaderhart ge zegen en gena vondt!

III.

Wat kon uw ziel de mijne zijn
dan 't onbewademd spiegelglas,
waarin mijn uiterlijke schijn
een korte wijl gerezen was;

bewoog er, vreemd en zwijgzaam beeld,
maar toch zóó trouw naar oog en mond,
of het mijn leven had gedeeld,
of ik, in u, te leven stond!

Een vlotte schijn, een vluchtige wijl...
Zooals een beeld, geweken uit
de spiegelijst, haar diepten ijl
laat, en geen spoor ter gladde ruit -

zóó liet mijn heengaan in uw ziel
geen leemte na, geen schrill gemis,
en 'k wete 't: éér de schemer viel
uw harte 't mijn vergelen is...

En toch - o grondlooze armoe mijn -
ik, de eenmaal rijke, vond wel zoet
te staan een wijle, veege schijn,
ten spiegel van uw ijl gemoed.

IV.

Zoals een moeder, wen haar ziek kind kwijnt,
doet vóór het beeld van lieven heilgen branden
een kaars, die trouw haar biddend licht ver-schijnt,
en zwijgend smeeken blijft - wijl werk der handen,
en 't duizendvoudig kómren van den dag,
haar zelve, o smart! vèr van den Helper houden -
(toch is ze rustiger, zoo lang ze zag
de vlam het kamervensterken begouden) -
zóó blijf ik vredig, 'schoon mijn kranke ziel
kwijnt met den dag, en zorgen zelden doogen
dat ik om heeling vóór den Meester kniel -
als ik gedenk, hoe, handen hooge en oogen,
gij kind, voor mij, ten outer smeekend ligt:
een vroomgeduldig-brandend bede-licht!

V.

Ik heb voor veler vreugd gevreesd,
doch voor ùw vrede vrees ik niet:
het is uw ééne blik geweest,
die me uw geluksgeheim verried.

Ik heb aan eigen hart gekend,
de krankheid van elk menschenkind,
ik weet waarheen verlangen wendt,
den weg waar 's levens leed begint.

Als velen, heb ik rust gezocht
bij wankel hart, in eindig ding;
zoo 'k blijheid, schaarsche! vinden mocht,
ze is heden slechts: herinnering!

Dit leerde leed: maar Eén is goed,
is wààr, en steeds zich-zelf gelijk;
maar Eén is eindrust voor 't gemoed:
wat ijl was maakt hij vol en rijk.

Dat gij dien Eenig-Trouwen hadt
gevonden, en verkoren om
uw onveranderlijken schat
en ziels-geliefden Bruidegom -

ik wist het, toen uw oogenschijn
Hem toebloek - daar Hij stond in licht -
zóó zielsdiep vroom, zóó rustig rein:
een groet van aan- tot Aangezicht!

Voor velen heb ik, droef, gevreesd,
om uwe vreugde vreeze ik niet:
het is die ééne blik geweest,
die me uw geluksgeheim verried!

VI.

Maar ook om dezen dag, Heer! weze U dank gezeid:
die koel en zilverwit aan einderblauw geboren,
deed wolkelooze vreugd over de oneindigheid
der landen, en der steden torenschoone, gloren!

En mocht - hij was zoo luw en klaar - toen neergeveld
zijn hoofd aan peluw lag van heuveltooiend koren,
in looverzang en lof der vooglen één zucht hooren:
dat langer niet zijn lach de dingen had verblijd.

Doch heeft tot innigst lied het vromer hart gedwongen
der menschenkindren vroeg gerezen in zijn schijn;

ze voelden zich in 't licht der open heemlen rein,
hun oogen blonken milder en hun woorden zóngen;

nu staren ze, aangeleund ten gevel hunner woon,
in 't rustig avondrood, en droomen 't leven schóón.

VII.

Val-avond; en de regen tikt
eentonig op de daken.
De klaagzang dien de regen snikt
doet nauw-in-slaap-gesust herinneren ontwaken.

O morgenden! en 't hooge raam
waaruit handwuiwend negen
de kleinen, blonde kopjes sâam,
tot wie heenspoedde alleen ter diepe en groene wegen.

Bij 't rasse wenden van de laan
een leste blik naar boven;
en lang nog 't luide klokjesslaan
van zoet vaarwelgeroep doorzilverend de hoven...

Ik wist wel dat een zwervende
niet ééns zijn hart mag schenken,
of gaan zal, vrede dervende,
wijn hem, in wake en droom, te lieve handjes wenken.

Er sloop wel immer vrees in mij
dat, om diep-blauwende oogen,
een nieuwe weemoed rees in mij
werd ooit mijn donker oog die morgenschijn onttogen!

Het had niet mogen wezen dat
om woordekens, om vragen,
mijn ziel, zóó groote vreugde had,
vond in een kinderlach haar zonnelicht voor dagen!

Nu woont er - o! dat al maar neer-
geruisch van zwaren regen -
een trouwe droefheid in mij méér,
geliefden! om het vroeg vertakken onzer wegen...

Betzenbroeck.

VIII

Ik denk aan u, wanneer aan 't Hoogaltaar,
twee slanke kaarsen branden naast elkaar
met helle, stille vlammetjes. Haar leven
is zich den Heer in liefde en licht te geven.

Ik denk aan u, wanneer in sneeuwval-nacht,
twee zusterdennen, ranke heuvelwacht,
in sneeuw zich sluieren. De sneeuwvlaag over,
zijn 't kuische bruiden in den zonnetoover.

Ik denk aan u wanneer één stengel draagt
twee lelieknoppen, brekend wen het daagt.
De wit-fluweelen, geurge kelkebladen,
zal nooit dan dauw, en zonnegoud, verzaden.

Ik denk aan u, als zilvren tweeling-ster
ontbloeit aan zomeravond. Zelve ver
van wat op aarde ons wroeging bracht of rouwen,
is zoet haar troost den droeven die ze aanschouwen.

En slaan twee hagelblanke duiven luid
hun wiekgeklap in blauwe luchten uit:
ik droom hoe zóó uw zusterzielen samen
hun snelle vlucht ten steilen hemel namen.

IX.

Uw ziel zal naast de mijne dān
op wieken, evenwijde, glijden,
wanneer ge reine vreugde van
veel vreugd te missen, zult benijden.

Ge hadt wel éér mijn dieper zijn
benaderd, zoo ge in late stonden,
vóór blank-gesluierd altaar-schrijn,
uw troost gezocht had, en gevonden.

Van menig droeve beê voorwaar,
zoudt ge het bloê geheim wel raden,
werdt ge in bewuster ziel gewaar:
natuur in tweespalt met genaden.

Hing stilte luistrend om u heen
zóó, dat ge zuiverlijk mocht hooren
den fluister Gods, o neen, niet één
klein liedje mijn ging u verloren.

Had ééns maar langs uw ziel te nacht
smart-engels duistre wiek gestreken,
ge hadt mijn eenvoud niet misacht,
maar woudt in eender klaaglied breken.

Drie dagen
voor E.H. Gustaaf Lombarts.

I.*Tocht.*

Geduchter is de nacht te land,
waarheen de stoet van 't steedsche licht
niet reiken kan, noch vlakke brand
van ramen, over 't gaanpad ligt.

Donker de luchten. Zwoel geweld
van zuiderwinden bant daarhoog
de zwerken, naar zwart einderveld
dat moer-ontstegen mist betoog.

Vervalend waast de nevellijn
op kimmen, grauwer uitgetand,
waar mijlen ver, lantaarnschijn
van dorpen, geel den hemel randt.

Gehuchten hurken blind en stom,
en hoeven bonken plomp-gehoekt
langs schemerbaan, die buigende om
de barmen, verre torens zoekt.

Ik denk aan prent uit ouden tijd:
een knaap schrijdt onder donker woud,
wijl zwevende engel, wijd-gespreid
ter hoede, hand en wieken houdt.

Dat knaapje ben ik, klein en schuw
in duisternissen mateloos
des diepen avonds. Nader nu
o die me aanwezig waart altoos!

Want schrik grijpt me om de schouders, daar
rij knot-olmen, op holler baan
het bochtig lijf voorover, zwaar
met logge knodsen dreigend staan!

II.

Avond.

Hoog over daken wakend
breedarmig kerkekruijs.
Ik ben in 't eind u nakend
o veilig huis!

Nu zal na 't bellerinken,
als zacht geweken is
de deur, licht noodend blinken
in duisternis.

Hoe komt de laatgekomen
zoo lichter van gemoed,
het wellekom vernomen
van gullen groet.

Voor wie gaan vreemdelingen
en pelgrims dezer aard'
is dubbel lief het kringen
om vriendenhaard.

Laat vrij November-avond
vullen de popelrij
der hoven, droef-gehavend,
met windgeschrei:

ons ziel zal vredig wezen
bij lamp- en oogenschijn,
en na véél dagen, dèzen
indachtig zijn.

III.*Morgen.*

Zooals een man die zeer droef slapen ging.
Zijn moede denken doolt in engen kring
van angst en onrust. Soms, met kort gehuil
duwt hij zijn wezen in de kussens schuil.
Doch aan den morgen staan zijn oogen klaar,
zijn voorhoofd ongerimpeld. Eén ding maar
bevreemdt hem: hoe hij zóó bedroefd kon zijn,
want vreugde is warm in hem als goede wijn. -
Zóó heeft de hemel, dien de voornacht joeg
vol donkre wolkezorgen, en die kloeg
zijn angst in stormgehuil - nu morgen daagt,
van 't effen aanschijn treurnis weggevaagd.

De lucht is blank en stil. Het licht is stil.
Het land ligt stil dat niet ontwaken wil
maar sluimert voort in zilvren sluiertoom.
Ten noorden groenen dijken van een stroom,
waarlangs de rilde populieren, blauw.
Een witte rookpluim, schuin, aan hoeve-schouw.
Niet één geluid. Ter kimme beeft een rand
zilver en geel. Al rooder gloeit die brand;
en bolle wolkjes aan den blauwen boog
leunen wat over, roze glans betoog
het wit gezichtje van wie schouwen kon,
op aarde onzichtbaar nog: de diepe zon.
Uit die geruchtloosheid is opgestaan
in naadre kerk een stem; de ramen slaan
trillende tonen naar het zwijgend veld.
En als, in overzwaai gerezen, helt
een klok, en valt dan, klanken bonzen voort,
een traag gelui wordt langen tijd gehoord -
of zoo op stil kanaal spuit uit een sluis,

zwellend en krimpend, zingend golfgebruis -
zóó gaan nu strofen van een altaarzang
over het land hun plechtig dragen gang...
En of de dag diè groetenis en dank
gewacht had, heeft ten Oosten, schitterblank,
éér nog het laatst Prefatie-woord gesproken,
de zon der kimmen vlakke lijn gebroken.

IV.*Belijdenis.*

Heb ik er schade bij of baat,
die u niet ken, u nimmermeer
ontmoete, zoo ge in star verweer
mijn droef-geduldig pogen smaadt?

Ik smEEK u, met gedempten drang,
om één berouw-verteederd woord,
één hartzucht... Waarom duurt voort
uw zwijgen, àl te vreemd en lang?

Zie, dat uw jeugd, die vreugde kend'
in reine daad, verlangen vroom,
en bloem ter zon rees - regenloom
hangt slijk der aarde toegewend;

zie, dat ge nooit meer weten zult
de rust van plichtvoldaan gemoed,
maar wroeging die uw hart doorwroet
met pijnlach uwer lippen hult -

wat schaadt het mij, die u niet ken,
niet eenmaal naar uw aangezicht
de deernis van mijn oogen licht! -
Indien ik banger smeekend ben

't is om uw eële, schoone ziel,
vaak God-gevoede, die Hij zocht
in lijden, en in bloed herkocht,
doch die helaas! zijn Liefde ontviel;

't is om Zijn kommer, om Zijn leed,
dat ik met droefgedempten drang
dat één belovend woord verlang,
waarom Hij al uw schuld vergeet!

V.

Aanbidding.

Ge knielt, en bidt zoo langen tijd,
niet wetend kind, hoe schoon ge zijt;

uw aanschijn even opgericht,
de wimpers op uw oogen, dicht;

uw lippen die geen woord, geen aâm
ontsluit, uw blanke handen saam.

De klok, waar tand in tandwiel kapt,
slaat dreunend als een man die stapt.

Het slanke was der kaarsen slinkt,
wier knettervlam al heller blinkt

nu aan de ramen 't avondrood
zijn laatsten schijn, moede oogen, sloot.

Er naadren schreden, er gaan heen,
uw roerlooze aandacht stoort niet één

o gij die bidt zoo langen tijd,
niet wetend hoe ge schooner zijt!

Al kón een onvermoedend zijn
wat schuilt in gouden altaarschijn,

zóó zeker als het maangelaat
in glans, aanschouwde zon verraadt,

getuigt het stille, onroerbaar licht,
in weerglans op uw aangezicht

o kind! dat héél uw ziel belijdt
een goddelijke Aanwezigheid!

VI.*Slotrede.*

Ik ging uw macht benijden, daar ge stondt
boven de donkre menigte. Uit uw mond
der woorden dichte slagorde trad voort,
die maakte stilte door geen zucht gestoord.
En naar uw hartstocht toornde, of naar sprak
uit u de stem des Heeren, zoo die brak
weleer in liefde en meelijrijk geweent -
kwam elk schoon aanschijn, roerloos naar u heen,
van vreeze bleek, of rouw- en deemoeddonker...
Maar zeeg dan weer uw handgebaar als zonk er
een zegen neer, en breeder bleef gebreid
over de hoofden: harten werden wijd
van nieuwe hoop en troost, wakker besluit
blonk man en jongeling ten oogen uit...
En 't moet wel of tot zijn en ons verblijven
zal God doen goede wil tot daad gedijen!

VII.

Afreis.

We schrijden in lichtloozen morgen
door landen nachtregeen-week.
Mist houdt de zon geborgen;
de verten staan nevelbleek.

Ze gaan weer ter aard gebogen
in dagelijksch nekkrom gezwoeg
de loomen, wie schóón ter oogen
vlam nieuwer vroomheid sloeg.

De donkren, wier kim blanke lichtschijn
van gelouterd willen berees:
weer zal om hun banger ziel dicht zijn
begeertenmist, twijfel en vrees...

Het veld ligt in bloote voren;
daar zaaiden we waarheids graan.
Komt zomer en oogsttijd dat koren
van deugden er rijp zal staan?

We schrijden door lichtloozen morgen
de verten toe, nevelbleek.
Teer kiempjes zal God verzorgen
in hartgrond genade-week.

Heyndonck.

Koor-ramen

[Ze staan er, stille heilgen Gods]

*Ze staan er, stille heilgen Gods,
in glas gebrand ten voeten uit,
doch leven glorieus als plots
hel zonvuur dwarst de doffe ruit.*

*Dan glanst daar goud van golvend haar,
saffieren oogen klaren puur;
op purpren zijde plooiën zwaar
brocaatgoud en fluweelazuur.*

*In rijzende orgelzang hun psalm,
die trilt in vox humana dóór;
ze dalen in blauw-gouden walm
van wierook in het stralend koor -*

*zoo lang bezielings zonlicht schijnt...
Wen taant die gloed in neevlen kil,
het glorieus leven kwijnt:
de heiligen staan stom en stil.*

Adventus.

Adventus! en de dagen waren paden,
smal-lijnend door besneeuwde vlakten, over
woudheuveld waar kristalberijmd naaldloover
den pijn tot kerstboom wijdde in lichtsieraden;
en nachten rezen: één juweelentoofer,
op zwart fluweel, van sterrenmyriaden...

Naar 't Oosten lengden uit ons pelgrimsgangen;
door suizende eenzaamheid van hei-valleien,
bleef in bleekgulden mist ons begeleien
een ijlen nagalm hooger heilgezangen:
hoe zegen dra tot rijpheid zou gedijen,
vervuld zou gaan een eeuwenlang verlangen.

Maar tot den rand van hoogvlakten gestegen,
verklaarde ons starend aanschijn, in diep branden
van roze dageraden, over landen
en breede stroomen, bevende allerwegen.
O! naar dien gloor ons uitgestrekte handen!
o lichter voetgezweef dien morgen tegen!

Ons hoopvol hart stemt mede in wondre tonen,
waarvan de hooglandluchten staan doorzongen:
een lied van slavenketens, stukgesprongen,
van liefde en vree die weer op aarde wonen;
een groet den volken, alzijds aangedrongen
naar 't dal waar zal de Vorst van Vrede tronen.

Zóó, vromer om het vroomste dat we zoeken,
al blijder om de vreugd waarnaar we smachten,
we wachten u, o zaligste der nachten, -
die plots, bij lichtscheur tot in 's hemels hoeken,
ons brengt het eindlijk heil aller geslachten:
Gods Zoon, een kind der Maagd, in arme doeken!

Bethlehem.

Blij-pijpend op hun veldschalmei
die herderkens zijn heengegaan,
diep door de blankbesneeuwde hei,
ver in den blauwen schijn der maan.

Sint Jozef deed de staldeur toe,
en stopte stroo in scheur en spleet.
Hij legde zich, van waken moe,
te slapen op zijn opperkleed.

Ook Jesus lachte langer niet
klaar turend in het pinkend licht.
Maria neurde een wiegelied:
die stralende oogskens vielen dicht.

Dan zocht ook zij, gezeten bij
de lage kribbe, een kleenen slaap.
In 't geurig hooi haar blond hoofd lei
ze naast het hoofdjen van heur schaap.

Men hoorde door de wereld groot
alleen de lispelaâm dier twee.
Er kwam over der eeuwen nood
verteedering van liefde en vree.

Hemelvaart.

Die hooge woorden vielen. En niets meer
was op den bergrug roerend, dan een teer
geween van morgenwind, die even zei
zijn vage treurnis, dan zich nederlei.
De jongren zagen naar den Heer. Hij had
zijn blikken rustend op de schoone Stad.
Ze lag heel stil in licht. Haar blinkend-witte
klimlijn, ten einder, beefde in vroege hitte.
De droeve heuvel ten noordwester wal
rees grijs en eenzaam. Onder, naar het dal,
glooiden de loovers van Gethsemani,
zilver en blauwig. - Zag de Meester die?
Of zocht hij zuidwaarts naar de koepel-zaal
waar 't Brood gebroken werd aan 't avondmaal?
Zijn aanschijn was van deernis en van liefde.
Zijn oogslag was van leed wel, nu hij hief de

gestrekte handen kruisgewijze, en stond
den laatsten zegen breidend... En den grond
raakten zijn voeten langer niet; omklaard
van witten lichtschijn, rees hij boven-aard.
Weer huiverde even, klagelijk, de wind.
Zij zuchtten, spraken niet. Staarden verblind
de glansgedaante na - lamp traag omhoog
geheschen aan den donker-blauwen boog -
tot in een wolkdamp aan de lucht geheveld,
die glorie bleeker werd, taande verneveld.
Nóg staarden zij, zagen hem langer niet.
De azuren gloed vergrauwde van verdriet,
wyl moe hun oogen, en hun zielen, zonken.
Toen stonden daar twee mannen. Troostend klonken
hun zachte stemmen - wit was hun gewaad -:
'Lieden van Galilaea, zegt, wat staat
ge nog ten hemel schouwend? Weet dat deze
Verlosser uit uw midden opgerezen
eens met gelijken luister komen zal.'

Die woorden spraken ze en vergleden al...
Maar als een knaap tot verren tocht bereid -
zijn grijze vader doet hem uitgeleid'
langs ouden landweg tot op heuvelkruin.
Daarachter ligt de wereld als een tuin:
wijd strekken velden, wouden, en rivieren.
De vader zegt: mijn zoon, God moog bestieren
uw veilge wegen naar de groote stad.
De kleine gaat. Ziet dikwijls om. Het pad
wendt achter boschjes. Nu voor goed alleen,
breekt hij in snikken en gesmoord geweent;
het land is diep, het doel zoo ver: kind is
te schamel-kleem in die verlatenis. -
Zóó staarden de discipelen een wijl
de hooge vlakten over. Vreemd en ijl
leek heel de wereld, als hun eenzaam hart.
En dalwaarts schrijdend, zwegen ze benard
als weezen: al hun vreugde was genomen.
Of nu de Geest-van-Troost maar wilde komen!

Emmaüs.

Blijf bij ons, Heer. De dag verschemert al,
nauw bleef ter kimme een bronzen naglans over.
Rondom sluipt grauwe nevel aan. Nooit schoof er
van af de heuven rasser schaduwval.
Is in de zielen niet véél licht gestorven?
Er zullen uren zonder sterren zijn...
Heer! uw voorbijgaan laat in vreeze en pijn
de harten, wankle in hoop en moegezworven.

Blijf bij ons, Heer! Uit wijd-vereenzaamd land,
schalt-aan een valsche blaf-lach van hyenen.
Ging om ùw woord ons ziel niet vreugde-weene n?
U hoorend, is ons harte in liefde ontbrand.

We zullen zonder schroom den Morgen beiden,
onthult gij ons hoe verste wentelkring
der tijden tot, en om, en van U ging -
en dood moest U, en ons, ter glorie leiden.

Blijf bij ons, Heer. Want zóóveel veilger is
deze éénnachts woon met U tot mêe-bewoner.
Haar armoe klaart in uw gelaatglans, schooner;
om 't Vaderhuis weent stiller ons gemis.
En zien we nog, met U ten disch gezeten,
uw dankend handgebaar breken het Brood:
steeds gaan onze oogen open, bij dit gróót
Geheim van Liefde dat we Hemelsch weten!

Maria's Geboorte.

Het was rond midden Misri, toen de zon
haar loop in 't teeken van de Maagd begon,
dat Anna, kinderlooze en hoog-bejaarde,
een meiske, vrucht van hare grijsheid, baarde.

Toen 't witte wicht stil in zijn wiegje lag,
ontlook het monderoosje in rozen lach;
oogbloempjes als vergeet-mij-nieten blauwden,
wijn handjes, bevend nog, ter bede vouwden.

Geen was gewaar hoe, langs de wieg geknield
een blanke Princenwacht de wieken hield
tot baldakijn gespannen. Geen kon raden
het Hooglied dat h  r stille lipjes baden.

En wijl daarbuiten luid en luider sloeg
een morgengroet der vogelen, zoo vroeg
van 't steile bed de Moeder: Zeg me, minne,
het is zoo licht, ontgloeide de Oostertinne?

Rees toen aan 't raam die minne Mahara
en sprak: Het is de zon nog niet, maar dra
zal koning Dag zijn blijden intocht houden:
zijn zegepoort is rijzend zuiver-gouden!

Maagd der Maagden.

Zoals de lelie langs een blanken vloed. -
Wel staan daar bonte bloemekens, gevoed
aan eender beekje dat van bergenkam
haar blooden bloemendorst te laven kwam;
en 't zijn de gouden draden van één zon
waaruit een elk haar zijig kleedje spon
dat malve en geel is, rozig of azuur;
maar geen weefde als de lelie zich een puur
gewaad van licht, gewaad als sneeuw zoo wit,
wit als de lentewolk die zonnig zit
te schitteren aan blauwe lucht van Mei!
Geen rees op ranken stengel hoog als zij
en prijkt, der aard ontheven, schaduwlooze.
Voor hâar het pril getuur en vroege koozen

der gouden oogen van den morgenshijn,
wanneer die gluren over heuvellijn.
Den langen middag staat ze glans-gebade.
En hult ten avond lager kruiden wade
van misten, om h  r kelk wijlt in gedraal
van teerste tinten de allerlaatste straal -
die laat haar: schoon nog, maar wat rood en droever...
Zooals die lelie langs een groenen oever,
zooals die bloem, verloofde van het Licht,
Maria! stondt ge stralend opgericht
in Gods genade en gulden heerlijkheid.
Om kleiner bloemen zoemde wel de vlijt
van nijvre bijen, stoeide vlinderlust -
in   wen kelk heeft nooit dan dauw gerust:
veel eeuwen afgebeden Dauw-van-boven.
Als kille herfst    kleingewas mag rooven,
verdort dat deerlijk weg tot stof der aard -
U Reine all  en, werd droef vergaan gespaard
die zonder najaar nieuwen Zomer vindt.

Verrees nu langs den waterrand, waar stond
weleer uw blanke schoonheid hoog en eenig,
de smetteloze reinheidsbloem zoo menig,
tot lust van Hem die tusschen lelies weidt -
het is de nabloei van ùw maagdelijkheid;
ùw zuiver zaad, gedijend op onze aarde
o Bloem die wiegelrees naar hooger gaarde.

Maria's Verscheiden.

Een avond kwam die zou de laatste zijn.
Op lage sponde lag ze roerloos neer,
gedaante wit-omsluierd; 't bleek gelaat -
maar oogenschoon in donkernis - ter zij,
om door het blauwe vak der open deur
te staren over de avonddrust der landen.
Haar eenzaam hooge woon stond op den rug
van heesterruigen heuvel. Somber zonk
de helling onder dicht platanenbosch.
Daarachter lichtte Ephese, fakkelrood
tegen de zwarte oneindigheid der zee.
De nacht was schoon dien zij de laatste wist.
Op trage maat van uren hieven sterren
het gulden hoofd uit duistren oceaan -

blij-droeve errinneringen uit haar ziel.
Heur prille jaren traden voor. De tocht
van 't zuider Hebron naar den tempelberg;
het blanke jonkvrouw-kamertje, waar neeg
tot hare schuwheid 't Hoog-geheime neer.
O Bethlehem! - in glimmelach herdenkt ze
het tener Wicht, haar ùren voor de kribbe.
Wel had ze vreugd met woeker leed betaald:
de vlucht door woestenij naar 't ongekend
Matarieh! en over zonnigst heil
te Nazareth, de schaduw van een kruis!
Zwart-dreigend rees hij - die nooit kon voor lang
gebannen uit haar denken - Golgotha,
dien rooden nanoen toen de dag bezweek.
Haar oogen look ze, handen lei ze saam,
bad 'danke u, Kind' om 't aandeel in zijn smart.
Een lange barre baan, en wie daar gaat
is o zoo moe en hunkrend naar zijn huis:
zóó lag daar open nu de grijze tijd

sinds Hij ten hemel toog, haar eenzaam liet.
De wind woei even aan. Geruisch der zee
als allen nacht was ver en dof te hooren -
de stage golfslag van haar hemelwee.
Wel was een taak van troost haar zoet geweest,
en zorg gewijd der lammeren en schapen;
wel had ze telken morgen - voor niet één
had dit blank Brood brozer doorschijnendheid -
heur innig Mannamaal; wel is óns hoogste
geluk in Gods gesluerd nader-zijn -
voor Hààr die, moeder, droeg Hem als haar vrucht,
nóg in haar ooren had zijn kleinen lach,
de streeling van zijn handjes aan haar wang,
proefde op haar mond den ambergeur van lipjes;
een zacht blond hoofd voelde aan haar arm geleund
die avonden te Nazareth (de lucht
was koel, in 't dorre tuintje zaten zij,
en spraken niet tenzij met hart en oogen) -
wat kon voor hààr dit stil Mysterie zijn

dan voedsel van herdenken en verlangen?
En daarom was diep in den hoogen nacht -
het zou de laatste zijn - haar ziel de roos
de blanke, ontknopt in killen vijverschoot.
Die voelt den zoelen dag door 't rimpelvlak
der waatren luwen; naar de gouden klaart
daarboven heen te stijgen is haar drang -
en dunner rekt, en brozer breken zal
de stengel die haar lichtwil houdt gebonden...

Dit is ons leven...

Uitgaande van Kunz'
Conversatio Spiritualis.

‘We zitten vóór u, Vader, in de jeugd
 van onze harten. 's Werelds weelde en vreugd
 ontweken wij nog vóór ze ons zielen noodden.
 Nu leer ons hoe geloften en geboden,
 hoe wake en boete, en strenge tucht, en veel
 geween ons inleidt tot ons eeuwig deel.’

- O zonekens! hoe gaaf en helder ligt
 de Weg gerezen in Gods avondlicht!
 Niet immer schouw ik hem zoo simpel-schoon -
 maar 't is de gulden nevel om de kroon
 der dalcypressen; 't is de blauwe lijn
 der verre bergen die verdonkerd zijn;

en dat nog nooit zoo diepe glanzen had
de purpergouden Arno door de stad.
't Is om de vroomheid van dien mannezang
uit Fiësolé. Eén klokje luidde lang
zijn Angelus, en zong zich zelf in slaap.
Ach! om uw goede wil die als een schaap
zich àan me vlijt, door mij te zijn geleid,
omwaart mijn ziel een zachte helderheid.

Dit is ons leven: danken en beminnen.
Beminnen al wat God geschapen heeft,
wat in zijn eeuwge liefde vond beginnen,
en van zijn schoonheid glimp en weerglans geeft.

Dit is ons leven: niet één ding verlangen,
daar God alleen, àl wat Hij schiep, behoort;
en als een aalmoes dankensvroom ontvangen
de nooddruft die dit kranke lichaam schoort.

Van als ge rijst in 't hooge morgenrooden,
heft naar het stralend Oosten uw gelaat
en zegt: 'O God! uit liefde is mij geboden
een nieuwe dag die mij U danken laat.

'Ik dank U voor den blijden schijn der zonne;
dank voor dit koele water op mijn hoofd;
voor 't goede brood, en voor den dronk der bronne
die, waar zij stroomt, met klaren zang U looft.

'Ik dank U met de kinderen der menschen,
die naar hun arbeid gaan, en van uw hand
den zegen wachten en den regen wenschen
voor wat ze biddend zaaien op uw land.

'Ik dank U voor de vogelen en bloemen,
de blauwe wouden en de groene wei!
Aan wat geen taal weet om uw Naam te roemen
leen ik een spraak dat Hij gezegend zij!

‘Ik dank U voor het aandeel in uw lijden
dat voor den dag uw meelij mij besteedt;
ik kus de hand van wie me zal kastijden
om wat mijn ondank tegen U misdeed.

‘O laat me dragen van den last der droeven!
O gun me tranen voor al hart in nood!
Schenk mij uw vreugde voor wie troost behoeven!
Geef mij uw stem die oproept uit den dood!

‘Ik wil in U, al wie mij mint, beminnen;
neem als aan U gepleegd, hun goede daad.
Mocht ik in liefde en sterken ootmoed winnen
wie slechts in mij den mensch ziet, en me haat!’

Heeft zóó uw hart gebeden en geprezen,
gaat door den dag in vrede en hooge vreugd.
Meer dan een pad van tranen, pijn en vreezen
leidt dees weg Godewaart uw eeuwge jeugd.

Haar Troebadoer.

Was daar geen tijd, Volschoone, zeg het mij,
dat wen het wijd-uitdeinend heilgeschrei
der hemelreien zweeg, uw aanschijn neeg
te hooren 't loflied dat ons aarde ontsteeg,
Gij in dien nooit-voltooiden zang gemist
hebt ééne strofe, en die Gij schooner wist?

Een feest rumoert door vorstelijk kasteel.
Geboogde hallen schemeren van geel
wasfakkel-flakkeren op koopren kroon.
In blauw fluweel op witte zijde, schoon
en lusteloos, troont hoog de Koningin.
Jonkvrouwen rond haar van het hofgezin,
en stalen wacht van ridders en vazallen.

De vinders rijzen beurtelings, doen schallen
bij luitenslag den luiden roem der Vrouw.
Zij, in haar matte bleekheid, luistert nauw...
Hoe zou een lof om schoonheid haar gevallen
zoolang ze 't heimlijk gissen weet bij allen:
'Die kwam, lijfeigene, van 's vijands land!'
Maar staat een menestreef - zijn hooge hand
strekt vlakke stilte tot de verste zaal -
die zingt in mooi verhaal en vroede taal
haar onmiskenbaar adellijke orije:
der hooge Landvrouw is dit lied het blijde,
voor dezen troebadoer haar zoetste lach!

Zóó loonde uw danklach Scotus wel, den dag
daar hij den drom der donkere doktoren
die zijn zwaar woord tot zwijgen sloeg, liet hooren
de mare, daar onze aarde schóón om is:
'Zij was God lief in haar Ontvangenis!'

Joannes van Alvernen,

hoe die zocht
Christum den Heer, en Hem ontmoeten mocht.

Hij had zoo lang al in het licht gestaan,
dat hij wel moest gaan denken: immeraan
zou innigheid, de honig-zoete, duren.
Maar toen de lucht betrok, en eenzame uren
grauw-wolkig donkerden in tragen gang,
viel hij aan 't smeecken dat de mist-voorhang
weg-scheuren zou voor 't Aanschijn des Beminden.
Hij werd een zwerver om den Heer te vinden,
dacht Hem in bosschen schuil of veldstruweel,
riep van de heuvels: Jesus! en het veel-
echoënd dal riep Jesum duizend malen.

Zóó kwam die droeve broeder, bij het dalen
van paarsen avond, onder blauwig woud.
Hij kende een loover-hal, en den rosgoud-
bemosten eik, schoorzuil der blaârgewelven.
Den stam loom-aangeleund, buiten-zich-zelven
van treurnis, stond hij, handen achter 't hoofd,
en kermde - kind van moeders troost beroofd...

Verritselden daar twijgen? En wat rees
bleek-lichtend achter kleinhout? Van de pees
ijlt niet een pijl zoo snel, als broeder Jan
rende naar Christum: schoone, blanke man,
die zwijgend door het duister woud voorbijging.
Hij viel voor Hem geknield, lei diep in nijging
het voorhoofd aan den grond. Een wijle kon
zijn plots geluk niet spreken; toen begon
hij snikkend nog, de blijde groetenis.
'Wees mij gezegend, Heer! deze avond is
mij schooner dan een morgen. Want in nacht,
in sterrenloozen, heb ik U gewacht.

Mijn blanke dageraad, mijn roze-roode,
mijn zonne-middag, wat besloeg U snoode?
Of hieldt Gij zelve U schuil? Neen, nimmer had
ik zulke pijn! Een aardworm langs het pad
lag ik, vertreden onder wreedten voet.
Nu heb ik U, nu is weer alles goed.
Ik had het wel gedacht: ontfermigheid
zou nader zijn waar trouwe liefde lijdt,
en nu mijn nood wies aan zijn hoogste peil,
zijt Gij gekomen, keerend ramp in heil!
Joannes rees eerbiediglijk, om aan
te schouwen Christum: die was doorgegaan,
en ging verdwijnen om de zwarte sparren...
De bange liep Hem na: 'Ach! wil niet sarren,
kreet hij, mijn leed! - hij sloeg, bij luid geweën
zijn rechterarm om 's Heeren voeten heen -
ik ken mijn zonde niet, maar draag ik schuld,
is dan de maat der boete niet gevuld
met dag-en-nachte tranen die ik schrei?

O blijf bij mij! O ga nu niet voorbij!
Ben ik een lammeken, Gij zijt de Herder.
Ik was uw bloemetuin, en Gij God, werdt er
de mei-zon van, de springende fonteyn!
Ge waart de dauw-wolk op mijn zand-woestijn;
de schâuwige appelaar waarheen ik vlood
in 't blaakren van den na-noen. Geel en rood
wogen de koele vruchten naar mijn handen...
Nu dool ik: aangeschoten hinde, branden
zal doen de scherpe spies-scheur aan mijn zij,
zoo Gij niet blijft, Heer! zoo Ge gaat voorbij!
De moede poosde, en wachtte 't goede woord.
Maar Christus stiet hem van zich, stapte voort.

Toen bloedde droever gloed aan hoogste loovren.
Tusschen de stammen streed het laatst veroovren
van veegen schijn door schaduwen zwart-blauw.
En nog liet broeder Jan niet af: hij zou
bezweering vinden die de Heer niet droeg.
Weer sprong hij op, liep naast Hem door, en sloeg

zijn armen rond de knieën Christi vast:
klemmende winde-rank om linde-bast.
Dan sprak zijn wanhoop doffer: 'Moet ik tot
den morgen worstelen, mensch tegen God,
van dezen boschweg gaan uw schreden niet,
tenzij Ge, Meester, mij uw zegen liet!
Want dit arm leven is toch niet zoo rijk,
zoo schoon en blijde niet, dat daarvoor wijk'
't verlangen naar uw zoetheid, ééns geproefde.
O tijden dat ik dronk dien wijn: ik hoefde
niets meer ter aarde. Ik was een dronkene,
een diep in zee van vree verzonkene!
Daarom Heer! had ik nooit uw troost gekend,
ik ging als andre menschen, toegewend
de kleine vreugden van dit kort bestaan.
Maar ach! voor mij is rag hun kranke waan!
Er blijft een zingend heimwee in mij wakker
naar vroeg-verloren lusthof, het geflakker
van 't droevig-schoon begeeren dooft niet één

tenzij - dus wil niet heengaan - Gij alleen!'

De lange siddering der strakke koord
van zangviool wordt goudener gehoord
door moeden wandelaar langs avondstraat,
onder een open raam. Hij luistert, laat
bloemregen van muziek over hem zijgen.
Zóó bloesemde op Joannes, door het zwijgen
van 't wijde woud, de zangstem Christi neer.
En wèl werd hij gewaar hoe uit den Heer,
naarmate zoete woorden uit Hem zongen,
in blauw trilkringen aureolen drongen,
met licht bewimpelend die loover-zaal.
'O kleen dwaas broederke, wat lang verhaal
van leed en angst en onrust liet ge hooren!
Ge dacht me dan in eeuwigheid verloren?
Ik deed met U maar als een moeder doet
wanneer die 't roze borelingske voedt:
ze ontheft al plagende de lafenis
aan 't gulzig-zuigend mondeken. Dan is

het bij dien kleine klagen en geschrei.
Doch schenkt ze wêer de volle borst, met bei
zijn handjes grijpt het ze, teer-kreunend nog
zoeken zijn lippekes het zoete zog;
stil-drinkend glimlacht het. - Verwend klein kind,
zóó wilde ik zien of gij mij véél bemint;
want aan de vlam-woede der wenschen meet ik
den hittegloed van liefdebrand. Nu weet ik.
En daar uw dagen-lange dorst niet ééns
zich zocht te laven dan aan veel geweens:
mijn vroeger mildheid begenadige u,
aanschouw me, zielken, en verzadig u!

Nu slaakte broeder Jan de bange omarming.
En opwaarts blikkend, voer een tintel-warming,
een sidderende vreugd hem door en dóór.
Als wel een priester in het hooge koor
zich naar het volk keert, handen uitgespreid,
zóó zag hij Christum staan in majesteit -
maar liefde mateloos blonk uit zijn oogen.

Joannes bad dan zachtjes: 'zou ik mogen
zoo stout zijn dat ik kussen zal uw hand?'
Hij bracht die palmen nader, tot hij vand
de roode bloemekens der nagelwond.
Daar wijlde in oog-geloken zoen zijn mond:
géén bijken dat ooit rijker honig puurde.
Nog sprak de Heer: 'Ik wil zoon, dat dit uur de
gemiste troosten weerschenkt duizendvoud.'
Hij tilt omhoog den knielende, hij houdt
hem lang aan 't Hart, het goddelijke, omvangen! -
En dit vertelde broeder Jan: gezangen,
niet van deze aarde, welden deinend voort,
geluid op maat van Harte-slag gehoord.
Ook zag hij zèèr veel licht. Hij zwijmde in roken
doordringende, als uit leliekelk gebroken,
dan wist, en wilde, en wenschte hij niets meer...

Zóó vond Joannes Jesum-Christum weer.

Boden

[Zoo luttel wegen dalen tot]

*Zoo luttel wegen dalen tot
de dorpen, van mijn steil kasteel!
Ik bouwde op bergenkruin mijn slot,
zoo viel mij eenzaamheid ten deel.*

*Hoe melde ik nu mijn lieven dat
hun naam mijn wake en droomen heugt?
Mijn hart hùn leed voor droefnis had,
voor hoogst verblijden hùnne vreugd?*

*Gaat heen, mijn verzen, snelgevoet;
of hecht uw lichtste wieken aan,
mijn strofen, laat uw blijde spoed
hoog over dal en stroomen slaan!*

*En geve God dat in ùw woord
mijn ware liefde trouw herleeft;
en weze 't dat uw groet gehoord
o boden! troost en vrede geeft!*

I.

Fratri Bernardino Martinez y Caballeira.

Herinnering zou vager zijn,
vergloeien als de trage schijn,
die glijdend onder laag gordijn
uw donker hoofd omgoudde,
kon wijlige avondmijmering,
éér zoet herdenken zwijmen ging,
geen lenig-zilvren rijmen-ring
haar drijven, ten behoude!

Zoo klimrank in nooit-moede vlijt
zijn zoekende armen zoetjes breidt,
op duizend vezel-voetjes schrijdt
 tot hij zich wuivig winde
om tak en twijg der schrale kroon,
en welig siere in praalvertoon
van groen en glimmend bladerschoon
de winter-naakte linde; -

zoo als de blonde en roode brand
der zonne, in hooger zomerstand,
berees den zwaren looverwand
 des wouds, een spleet ontwaarde,
goud-oogig door de schaduw zag
op poel die dag-verlaten lag,
tot over doode waatren lach
 van licht en leven klaarde, -

zóó rees in bloò gemeenzaamheid,
naar droeve najaarseenzaamheid
van harte, dat om heengaan lijdt
van eële waan en hopen,
uw jonge liefde, uw hulde vroom, -
zóó heeft uw ziel, in gulden schroom
de mijne, leed-omhulde en loom,
licht-tintelend beloop!

Het was uw zang van woorden niet
die vreemd mijn hart bekoorde, die 't
muziek-gevuld ten boorde liet,
doch, in uw laatst nabijzijn,
het vrome en onverwachte van
den mooien droom die lachte dan,
en nóg mijn naleed zachte kan
verhelderen tot blijzijn:

te gaan ons paden, wijkende al,
maar wéten dat ze rijke val
genade-glans bestrijken zal,
daar ik uw ziel, gij mijne
beveilgen blijft in bede en boet,
daar, wijl ik strijde, ù vreê gemoet,
uw verre smart me een deel behoedt
van vreugde, sterke en reine...

Heeft ooit mijn kranke nederheid
zijn Gode-macht den Heer benijd,
waardoor, op lief hoofd neergeleid
zijn handen 't zalig maakten:
het was in roode schemering,
wijl afscheid in me weenen ging,
mijn dank u zocht een zegening,
dat nimmer ramp u raakte!

Noô sluit mijn moede mijmering
om innig uur dat zwijmen ging,
den smijdig zilvren rijmen-ring
die trouw me zal behouden
dit beeld van u: in laten schijn,
geleden onder laag gordijn,
uw peinzend hoofd, - en naar de mijn'
uw oogen, donkergouden!

II.

Aan Frans De Pauw.

Hoe kwaamt ge droef als najaarsland
dat koestering van zonlicht mist;
hoe werdt ge tuin in morgenmist
zóó dicht, dat klare middagbrand
die kilte niet doorgloeien zal?
Hoe zijgt op u die bladerval
van wèlkende, doode gedachten, -
en suizen om mijn huis, vage avondwind, uw klachten?

Ik hoor uw lied van heugenis
aan dagen, dat uw leven was
een lentetocht door dauwig gras,
waarover vaak genaderd is
de Heer, uw blooden deemoed goed. -
Maar vindt ge een nacht u, droefgemoed
uit dat Eden, dolende balling,
die zoekt, en vindt niet meer, de poort der hooge omwalling:

blijf rustig, kind, ga lijdensvroom:
in naadre stonde, - zal het zijn,
om lauwe herfstlucht, wazig-rein;
om eenzamen kastanjeboom
in goudgewelkten bladerhang;
om vaagverschalden avondzang;
om een lachende kind dat u groette
langs schemerroode straat, bij weertocht moegevoete?

Ik weet het niet! Maar ongedroomd,
zoo helder oog vol tranen welt, -
zoo bronnekom vol klaar geweld
van blanke waterwoeling stroomt
uit diepe grondaâr onvermoed, -
komt plots uw ziel in óver-vloed
van licht en zwellende blijheid,
en voelt, zoeter dan ooit, Gods troostende nabijheid.

III.

Voor Eerw. Margareta-Maria Lacueille bij hare Heilige Geloften.

Nu gij dit groot geluk het uwe heet
herleefde in mij herinnering. - Ik weet
nog hoe ik knielend vóór Hem lag, ik zag
in schielijk licht het wézen van dien dag.
Ik dacht me wel de gever, een die brengt
den rijksten nardus op Gods haar geplengd:
en zie, ik zat geledigd van den schat
der offergave; van Zijn mildheid had
ik haar ontvangen, waande ze nu mijn!
Hij was de Gever wijl hij doogde in zijn
barmhartigheid, dat ik zijn goed hem bood...

Nog zag ik hoe hij me immer had genood
en zóó mijn weg geleid, dat ik niet kón -
al wou wel anders mijn blind hart, al zon
het kranke er van zoo menig maal, me schenken
dan Hem alleen! Het was een zerp gedenken,
een smartlijk voelen wijl te zalig zoet:
hoe vol geduld hij was en grondig goed.
Ik kwam doordrongen hoe mijn God een God
van liefde was; een die moet minnen tot
in 't einde; die voor wrake en straf alleen
beminnen kan, onstelpbaar! O geweest
dat toen mijn blik verblindde, strak naar Hèm.
Ik wou geen woorden, dankte zonder stem.
Doch als een breede landstroom zakt in zee
met blanke boordevolheid, ik verglee
stil in Gods liefdes eindlooze' oceaán.
En wat ik bad was immer te vergaan
aldus in Hem, in Hèm verloren zijn.
Een vreugde groeide als morgenbloem in schijn

van zon, lag als stil water in de zon.
Er zong in mij een gouddoorzonde bron,
mijn hart werd een warm vuurbekken, spiraal
van dankbre roken warrelt uit die schaal...

Veel dagen vielen op dien dag. Helaas!
ons schatten garen we in een glazen vaas,
we dragen goudzand op ons vlakke hand -
en nu die stormwind over 't blakke land...
Zoo niet te brijzel viel mijn innigheid,
verstoof mijn vree niet in den wind gespreid,
het was om ùw offrande, om 't veilig schild
langs mijne gangen door uw bee getild.

Maar daarom smeekte ik van den vroegen dag
opdat uw ziel, als toen de mijne, zàg
de Liefde, en zich der Liefde mocht vergeven
door tijdelijke stonde' in tijdloos leven.

IV.

In memoriam Natalioe Boes-Leynen stervend bij de geboorte van haar vierde kind.

Ze was een zomertwijg, en had
een teere vrucht, een vrome schat
gedoken in haar loover.
Maar ach! wie had die ramp geducht? -
toen zwaar en rijper zwol de vrucht:
de schoone tak... brak over!

Hoe staat ge nu, die om nieuw ooft,
vernieuwde vreugd u had beloofd,
als van Gods hand geslagen!

Wie driemaal reeds de zoete vracht
van levend, blozend ooft u bracht,
zal nooit geen ooft meer dragen!

Ofschoon de tranen die ge stort,
den zomerrank, te vroeg verdord,
tot nieuwen bloei niet drenken,
God wraakt het niet - die zóó beproeft! -
wil uw droef harte, saâmggeschroefd,
zijn bloed in tranen schenken!

Maar weent ge, ween met deze mêe
die weet, om eigen wreedste wee,
uw schreiend leed te hooren.
Roep Haâr aan, die u troosten kan,
en wezen wil de Moeder van
uw wichtje, wees geboren!

V.

Voor Pater G. Jonckbloet, S.J., bij zijn Gouden Jubel-feest, als Kloosterling.

Zoals een pelgrim naar de Stad,
bestegen 't steile wentelpad
ter hoogste heuvelkammen -
reeds ziet hij achter blauwig woud
haar daken in het avondgoud
met koopren schubben vlammen -

nog eens wil rusten, neerzit aan
een najaarseik, in najaarsblâan
de moede voete', en over
zijn grijzend hoofd, het rank en schoon
gesmijde - een gouden zegekroon -
der laatste twijg in loover;

zoals hij dalwaarts blik, en lang
de diepe landen door, den gang
namijmert zijner jaren;
zijn lichte en donkre wonen telt
ter steden, tot aan 't blauwe veld
der baren, vaak doorvaren;

zóó rust ge dezen najaarsdag
die vijftig klooster-jaren zag
tot hooge kruin gestegen,
en schouwt - in gulden Godsgena
dalen ze glanzend - dankbaar na
verledens verre wegen.

Ze doken nauw en duister wel
bijwijlen, brandden in te hel
een schroeigloed, trokken bochten
door zielsverlaten wildernis,
waarvan uw vrees en kommernis
moeizaam den uitgang zochten; -

van stille hoogten, in den rein-
bezonken, ijlen najaarsschijn,
geruchteloos, onroerend,
verschijnen - hoe ze in heide en dal
verkronkelden - uw paden al
tot dezen vrede voerend.

Al scheen u doelloos soms de reis,
nù voelt ge hoe, geheimer wijs
een Vriend uw schreden wendde;
u heugt de herberg, waar de nood
uws harten, bij 't gebroken Brood
Hem telkenmaal herkende.

Ge gaaft, door dorpen en door stad,
al wat ge aan schatten schenkbaar had,
en hooge gunst van zangen;
men bood u luttel, vroeg u veel:
uw ziel zal 't honderdvoudig deel
voor 't haar ontleende, ontvangen.

Zoals de nanoen gouden maakt
de dingen die hij, gouden, raakt,
zóó doet dit rijk begrijpen
uw hoop en vrees, uw liefde en leed,
wat blij ge wildet, moe ge deedt -
tot loutre vreugde rijpen.

Zie, langs de hoogvlakten, uw pad
loopt effen naar de naadre Stad
die torent achter wouden;
doch wijl ge gaat dien lesten gang
o grijze pelgrim, wijle lang,
uw avondzon, de gouden!

VI.

Voor Maurits Van Hoeck nieuw-gewijden Priester.

Herdenk uw jaren, vriend: een smalle val
van waterkens uit bron in dennendal;
ze ontmurmelden de bruine boschvallei:
een nietig vlietje op onbegrensde hei.

Het groef in grint en zand zijn moeizaam bed,
schuurde langs ruigen rand met hei bezet,
met pluimgras, braam en varenkruid, zóó dicht:
het weet van luchtblauw noch zonnelicht.

Het glijdt geluideloos; en ruischt het, géén
weet of zijn lied een lach is of geweest.
Wie 't lang beluisterde heeft droef vermoed
hoe 't moede kloeg om rusteloozen spoed.

Geleid door wát verlangen, welke hoop,
wendt her- en derwaarts, kronkelend, zijn loop?
Ach! wist het wat al woud en weide strekt
tot waar de blanke landstroom zeewaarts trekt!

Eens zinkt het snelle vlietje in lager grond,
loopt loomer langs gebogen zandwal rond;
hervalt in eigen killen, stroomt, gestuit,
tot breede plassen over grassen uit.

Het zwelt, tot glanzende ongerimpeldheid
van blauwen heidewijer ligt gespreid.
Diep vliedt er spiegeling van wolkevlucht.
De boomen staan er schooner dan in lucht.

O weelde van wie dagen lang in zon
zijn zonverstoken waatren zonnen kon!
Ze drenken aan azuur en zóóveel licht
dat daar een vijver van blauw zongoud ligt!

Nooit roodde morgens bloode vreugdeblos,
geen Oosten brak zeebreed in jubel los,
geen avond deinsde zwijgend, en verblonk
tot bronzen nagloed waar de dag verzonk,

of op den vijver voer blij goudgedein;
hij deed, verbleekend, 't heiland droever zijn;
hij heeft het heilig nachtgeheim gedeeld
van elk groot-oogig-starend sterrenbeeld...

Plots brokkelt glad-gespannen vloed den boord.
Weer schiet het opgeschrikte beekje voort,
langs enge geul door drabbig akkerland,
in kille schaûw van vlier- en elzenkant.

Aan 't naaste dorpje wacht een molenhuis.
Het stort met luid-verschallend angstgebruis
langs zwarte schoepen van een folterrad,
golft woelig heen tot lillend schuim verspat.

Geen rust meer: vrouwen aan zijn rand geknield
spoelen haar linnen: 't vale water wielt
van klaterende slagen en geplas.
Gedrenkte koeien trapplen het tot dras.

Maar of het duikelt - en het donkert bang -
onder de heirbaan door, langs lagen gang;
of men het menig aderken ontvreemdt
te laven dorre tuinen, schralen beemd -

het beekje kan geen oogwenk eenzaam zijn
of valt aan 't zingen, vliedt weer spiegelrein,
àl leed vergetend of het nóg dien dag
van zonnezaligheid weerglanzen mag. -

Aanschouw uw leven als den heidevliet.
Ge kende een Hóógtijd die u blijde liet
zóó, dat geen kommer ooit den luister van
het groot-genoten Licht verduistren kan. -

Ik zag de beek die als een âam zoo zacht
den stroom haar zonbezonen waalren bracht.
Draag - koen doorstreden arbeid, leed en nood -
uw priestervreugde mee tot in den dood!

VII.

Voor Jef Leynen.

We wisselden in late wake,
in woud bij lommerkoele rust,
op duin aan zeebezongen kust,
veel innigheid van harte-sprake.

Dat avond-raam op kloostergaard,
het heugt u, waar we in duister, beiden
ons diepste zielen fluister-zeiden, -
die reze' en beefden vaag-beklaard.

En toch, een weifele onvoldaanheid
ons teederst woord dat broos begon
te roeren, maar niet rijzen kon,
schrijnde in mijn hart toen gij gegaan zijt;

een vreeze als bleef in droef gemis
uw hart dat ééne woord verhopen,
bloem ongelaafd te mijwaart open,
tot wie geen dauw gezegen is...

O leed zich nooit gansch uit te spreken,
aan woord en zang gemeen, zoolang
de ziel is onder zintuigdwang
een vlam die door mat glas moet breken.

2.

Ik ben zoo vaak, en nog, en weêr
met u en anderen gegaan
dees lente-, herfst- of winterlaan,
waarlangs ik telkens eenzaam keer,

dat ik wel hopen mocht hoe leed
van lesten hand- en oogengroet,
op stil-aan leedgewend gemoed,
toch eens zijn scheurende' angel sleet.

Maar ach! bij nieuw vaarwel herschrijnt
van vroeger scheiden 't oud verdriet,
zoodat wie laatst mij eenzaam liet
mijn hart met aller heengaan pijn.

Het wordt een vele, kleine dood,
dit telkens nieuw gemis aan ziel,
bij wie der onze vreugd geviel,
ze vrede won en troost genoot.

Maar daarom vinde, al vóór-geproefd -
en wijl geen ander volgen mag -
't vaarwel op jongsten levensdag
ons moede harten onbedroefd!

3.

Na een voordracht uit Omheinde Hoven.

Als een die droomt den vreemden waan
te zijn tweevuldig, en zijn ik
ziet, trouw-herschappen vóór hem staan;
beluistren moet, in zoeten schrik,

zijn eigen stem uit andren mond:
zóó voelde ik me, als in dróóm, te moe,
dien avond dat ge vóór me stond
en spraakt me de eigen woorden toe...

Een droom! en o! vervulde droom!
Want droeg ik deze treurnis niet:
dat ik maar neuren, nooit in stroom
van klanken, uiten kon mijn lied?

Nu rees voltonig, wat lang lag
in dooden nacht van boeken schuil:
mijn zwijgend woord - in klaren dag
opvonkelende waterzuil!

Nu trilde een stem, die kleur en lijn,
die tijd en ruimte wonderbaar
liet tot geluid herboren zijn
van orgelpijp en fluit en snaar.

Geen weemoed sloot ik, als juweel,
in heimlijk schrijn van teederst woord,
of, zinkend, zocht uw stem het êel
gesteente, dat heeft geel gegloord.

En waar ik breeder noodkreet lei
op klankenstuwung als der zee,
daar stuwde uw stem een noodgeschrei
tot wand en welving schreiden mee.

Ik, die nooit eigen leed herdacht
in tranen, zonder tranen leed:
ging weenen, luistrend hoe ùw klacht
mijn vroeger klaagzang weenen deed.

Géén vluchtig vreugdeken was ooit
mijn troost op lang-vergeten dag,
of 't lachjen heeft mijn mond geplooid
dat om ùw mond te monken lag.

En toen uw stem gebeden had
mijn beden uit dien ééngen tijd,
dàn heb ik, wijl ik nooit meer bad
zóó zieleschoon, uw ziel benijd!...

Maar nijd, ook vrome, is stille pijn,
waarbij de schoone droom verzwond:
dat uw ziel mijn ziel was, en mijn
uw wonder-zangerige mond.

Super flumina...

[Een vreemde, schemergrauwe streek]

*Een vréemde, schemergrauwe streek.
Doordreunde zwerken zakken loom.
Om eenzaam puin en braakland, bleek
de bochten van gestolden stroom.*

*Daar wrocht bij dag, bij nachtewaak,
dofoogig, stram en ruggekrom,
een volk aan nooitvoleinde taak.
Gezang viel langs dien oever stom.*

*Toen vroegen zij den banneling:
'Hef aan uw zangen van weleer!'
- In 't vréemd, gevloekte land, hoe zing
ik - sprak hij - zangen van den Heer?*

*'Want ik weet enkel 's Heeren lied,
dat is van liefde, dank en vree.
Zoolang die vèr zijn, zing ik niet,
maar torse aan 't reuzig lijden mee.'*

*Voort wrocht hij, zwijgend, dag en nacht.
Soms staarde hij ten overkant
der avondwaatren, zei dan zacht
een bede voor 't verloren land.*

Ge zult dit land, o Heer!...

Ge zult dit land, o Heer! voor U behouden,
want het is schoon in 't groen sameet der weiden,
in 't blauw gewaad der wouden, in het gouden
der oogsten die zijn vlakten overspreiden.

Want het was goed en trouw van den beginne;
het wijdde U priester tal van stoere zonen;
het schonk zijn dochters maagden uwer minne;
het bouwde U toren-ranke tempelwonen.

Geen zoete spraak is zoeter dan de zijne
in zang tot U! geen in belijden vroeder;
zoek rijke kunst waar reiner in verschijne
uw schoon gelaat en 't zachte van uw Moeder!

Doch bovenal omdat in schuldloos lijden
het U gelijk werd, slag van geeselroeden,
en doornenhoed verduurde lange tijden,
o! wijl het aan uw Kruis hangt dóód te bloeden

indien Gij God! niet daàr zijt om te steunen
zijn moed, zijn wil onbuigbaar recht te houden -
omdat zijn laatste hoop aan U blijft leunen
zult Gij dit land, Heer! en voor U - behouden!

Maria's Vlaanderen.

Niet op geweld van wapens, niet
op mannenmacht en zwaar geschut,
staat de allerlaatste hoop gestut
dat België zal herleven -
doch wij! Ge dit klein landje ziet
U méér dan trotsche Staten trouw:
dààrom, dààrom, o Lieve Vrouw,
zult ge ons den zege geven!

In alle huis uw beeltenis,
in alle kerk uw altaartroon,
in alle stad uw tempelwoon,
waar duizenden in knielen;
aan linde en eik uw groene nis,
langs bosch en heide uw veldkapel,
en, Moeder Gods! dat weet Ge wel:
uw liefde in alle zielen!

Van af een wicht zijn lipjes zet
tot eersten lach en stamelwoord,
wordt uit zijn mondje uw naam gehoord
met dien der moeder samen;
in vreugde en leed is geen gebed
zoo lief ons, als door U gericht
tot Jesus! en wie stervend ligt,
zucht stervend die twee Namen.

Hoe wordt Ge aan avondhaard zoo zoet
gebeden, en zoo hóóg geloofd,
wen knaap en ouderling uw hoofd
met krans van rozen kronen!
Om 't nimmer rustend Wees-Gegroet,
nog dringender, wijl opgeweld
uit harten door veel leed gekweld,
zult Ge ons uw meelij toonen!

En voelt ge U niet in 't hart geraakt
wen, onder schemerroode laan,
veel dochterkens en vrouwen gaan
haar trage pelgrimsgangen,
ter rotse waar uw blank beeld waakt,
begoud door zinkend zonnelicht,
en - tot de nacht op aarde ligt -
U smeeke' in bede en zangen?

Het werd van eeuwen her gezeid,
het staat in alle taal geboekt
dat, wie bij U zijn redding zoekt,
hém redding wordt geboren;
wie tot U vlucht is dra bevrijd,
wie op U steunt staat wankelloos,
wie U, in nood, tot leidster koos
gaat nimmermeer verloren.

Daarom, op macht van wapens niet,
op manental noch grof geschut,
staat de allerlaatste hoop gestut
dat Vlaandren zal herleven -
doch, daar ge dit klein landje ziet
U méér dan groote Rijken trouw:
dààrom, o Vlaandrens Liefste Vrouw,
zult Ge óns den zege geven!

Het dochterken van Jäirus.

O liefste kind uit 's werelds donkre woon,
gij mooie, vrome maagd die Vrede zijt,
hoe wordt om U gebeden en geschreid,
daar gij gestrekt ligt kil en bleek van koon,
een roerloos lijk! - De menschen wisten niet,
wanneer ge door hun donkre kamers schreedt,
in 't zingend ruischen van uw lichtend kleed,
en op uw lippen 't blijde en ernstig lied,
en in uw oog die blik zoo rustig-klaar,
hoe gij hun groot geluk waart, gij alleen.

Nu hurken uur aan uur, in zwaar geweene
en bont misbaar, rondom uw lage baar
de schelle schreisters, en de klagers, neer.

Doch geen verhaal bij schrille fluitenklacht,
van hoe ge ster stondt aan ons levensnacht;
noch 't ijl gepoog van wijzen, in de weer
met heeland kruid en spreuk uit talmudboek,
zal doen herbloeien 't blosjen op uw wang.
Ge slaapt, o Vrede, uw bangen slaap, zoo lang
tot wie u minnen, rijzen, en op zoek
gaan naar wie Meester is van Leve' en Dood...
O! zoo ze vielen, needrig, aan zijn voet!
O! zoo ze in schuldbevusten tranenvloed
erkenden al hun ónmacht en hun nood!

Dan staat die Meester aan uw lijkbaar, hóóg
trilt door uw dood-slaap 't machtwoord u gezegd
'Talitha cumi! Dochterken, sta recht!'
En levend rijst ge, Vrede, voor ons oog!

Nieuw Jaar.

Ik zal niet zijn, o jeugdig jaar,
van dezen, die verlangend naar

U staren, of in vreezen;
ik bid niet dat zij opgelicht
de sluier van uw aangezicht,
om in uw oog te lezen

wat mare gij der aarde bracht:
of uit uw blikken treurt de klacht
om 't duren der ellende, -
ofwel, hoe van uw voorhoofd slaat
de goudgloed van een dageraad:
de Vrede, lang-ontwende!

Ge houdt de kleine handen toe;
en zie, reeds is mijn ziel te moe-
gewacht, te moegebeden,
dan dat ze naar de gave gist
waarmee ge uit Toekomst grijzen mist
ons leed komt toegetreden.

De kennis waar ik rust in vond
is, dat de Heerscher die u zond,
hoe diep zijn gramschap grieve -
niet Hater, neen, maar Vader heet,
geen bron en doel van daden weet
dan: eindelooze liefde.

Hij, God van leven, zond den dood,
Hij, milde Gever, duldt den nood
tot veler rijk Verrijzen!
Hij gruwt van tranen en van bloed,
maar doogt een bloed- en tranenvloed
waaruit we reiner rijzen...

Daarom, o jeugdig jaar, gemoet
ik u, serener van gemoed;
en geeft ge vreugd of lijden,
mijn deemoed zal (daar heil en pijn
geschenken van één Liefde zijn)
Gods liefde benedijden.

Moeder van Smarten.

Ge toogt te velde toen de groote slag
ontbrandde tusschen 't Leven en den Dood;
en toen in 't paarse zwijmen van den dag
de laatste keurbende in den schemer vlood,
toen stondt ge, koener dan een manlijk strijder,
en torste mee de doodsmart van den Lijder.

En toen de reuzenkamp had uitgewoed,
wen de overwinner met een langen schrei -
zijn jonge kracht gebroken en verbloed -
de derve wang ten rechter schouder lei,
toen liet ge u neder op de rots, en bood de
wieg van uw schoot den al te lieven Doode.

Ge vlijdet aan uw hart zijn hoofd te rust;
ontvlocht de doornenrankes één voor één;

hebt op zijn oog de wimpers neergekust,
en wond bij wond gereinigd met geweën.
Ge hielt uw armen om zijn hals geslagen
toen 't arme Lijk ten grave wierd gedragen.

Zoo waart ge een eerste Vrouw van 't Roode Kruis,
en wilt dit blijven voor uw kindren allen,
die verre van geliefden, have en huis,
verloren langs de vale vlakten vallen.
Ge zult, onzichtbaar dan voor hen alleen -
in snelle booglijn snerpen de granaten -
u buigen, blankgesluierd, naar hen heen,
en 't bange hart klopt vredig en gelaten.
Dan is hun dorst, de brandende, gestild;
de wond gelenigd waar uw hand ze streefde;
en heeft uw arm hun bloedend hoofd getild
tot op uw knieën: sterven is een weelde! -
En dan nog troost ge, gij die moeder zijt,
de moeders, schreiende in heur eenzaamheid.

Meidag aan Zee.

Gij schoone zee, gij machtige en geduchte,
de verten vullend met uw blauwe rust,
is het een klacht die slaat aan 't grauw geluchte,
wen breekt uw golfslag op de grijze kust?

De baren nâren uit den einder, hellen
blank-kruivig over, storten uitgespreid,
en rimplen weg ter diepten - doch dan zwellen
weer nieuwe baren aan uit de eindloosheid.

Ze vallen allen over 't strand en wasschen
rustloos de zoomen van het lage land;
zij ebben luttel, om tot vloed te wassen
die breeder heenspoelt over 't bleeke zand.

Ze weet, die zee, de misdaad van onze aarde.
Ze jammert daar ze zwoegend naderspoedt
de voeten rein te wisschen der ontaarde
die rood van moord staat en versch broederbloed...

O God! en we zijn op een Meiedag,
en het licht der zon is een blij lach
daar het breekt door de zwerken in goudenen gloed
over landen en vloed.

Een leeuwerik stijgt in de lucht, en zijn vlucht
is een klimmende jubel. Geen bloemke ducht
het zuiver gelaatje te heffen in zon
zoo hoog het maar kon.

En zingt dan geen zeebries door 't zilvren duin?
En groent niet daar ginder de glinstertuin
der wuivende korens? De looveren uit
juicht vogelgefluit!

De golven zijn kindren aan aardes hart
zich stortend, te troosten haar moedersmart,
en ze brengen haar mée uit uw verten, o zee!
beloften van vree.

Dat àl dra volleden, volstreden is;
dat morgen wel blijer dan heden is;
dat zege straalt heen over weenensblind volk
als zon door de wolk!

O schoone zee, daar eindeloos van blauwen
de zonnige einders van ons Vlaamsche land,
laat rustig vallen op dit vrije strand
de strofen van ons hopen en vertrouwen!

Juni.

O schooner weemoednacht wen Lente heet
niet langer Mei, maar Juni. Stilte deed
de duistre vlakten vromer zijn; de lucht
droeg trossen sterren als een boom zijn vrucht.
Het was een zoele, geurge nacht, en Mei
zou Juni zijn: de stonde was nabij.
En wijl ik droomend 't hoofd naar boven beurde,
verscheen in droom wat ginderhoog gebeurde.
Saffieren vloeren lagen eindloos blauw
in strakken glans. Daar toog de Lieve Vrouw
in sneeuwig sleepkleed over, en haar schreed
een lange stoet na waar ze lichtend gleed.
Tot vóór den troon van Een, wiens harte gloort
Hem door den boezem als een zonne, trad ze voort;

en in den dagschijn van die liefdezon
zonk ze op de knieën, en haar bee begon.
‘Ik kom tot U, Zoon, met mijn oogst van Mei;
ik schenk U, Zoon, wat aardes kindren mij
vereerden. Niet om mij, die mij beken:
werk uwer handen, en uw dienstmaagd ben,
doch wijl ik werd uw Moeder, en men vindt
door Moeders woord genade bij het Kind.’
Ze noodde met de hand. Een blonde rij
Mei-kindjes boog den troon voorbij, elk lei
zijn slinger frissche rozen aan den voet
des zetels, knielde, week dan met een groet.
‘Dit zijn de kransen zoete groetenissen,
zei nog de Maagd, gefluisterd vóór mijn nissen
in kerken en kapellen, in den nacht
der holen waar de vrome strijder wacht.’
Nu zwenkten knaapjes nader met gezwaai
van wierookvaten, doch geen gouden laai
van vlammen sloeg eruit; alleen de teere

geur van gebloemt dat welkte Haar ter eere.
En maagden, zwartgesluierd, droegen aan
ter heupe, bronzen kruiken, waarin traan
na traan het weenen viel van duizend droeven,
wier meestgeliefde rust in verre groeven.
Doch de allerlaatste groep die nadertoog -
jonkvrouwen rijk in purper - hieven hoog
robijnen-snoeren: 't bloed van wie als held
voor 't heilig Recht mocht sterven op het veld.
Dan stond een stilte, door dit woord gebroken:
'Ik dank U, Moeder, om de zoete roken
der bloemen, en voor elken rozen-krans;
en voor die klare tranen, en den glans
dier al te droeve en heerlijke juweelen.
Wat Mei door U me bood, zal Juni deelen
aan de aarde weer, met schatten uit mijn Hart.
Zij telken dag een troost aan elke smart;
de minste groetnis vinde een loongena;
en met dit rijk gesteente zal weldra

de prijs van Zege en Vrêe zijn saamgedragen!’
Een verre toren liet de rasse slagen
vallen van middernacht. Mijn droom ontvlood.
De lucht hong donkerder. Met doffen stoot
beukte een kanon den diepen horizont.
Tóch heeft mijn hart een licht bewaard; daar stond
weer vaster hoop op goddelijk erbarmen...

Visitatio

Rijs in 't einde, roze morgen,
die de zonne houdt geborgen;
kom, en dat uw reize wend'
om ons duister dal Ellend'!

Nachtschaduw zal open klaren
waar uw witte waden nâren;
kimmien zilvert dageraad,
daagt uw roos-en-blank gelaat.

Wen uw lichte reissandalen
van het steile rotspad dalen,
luistren duizende' in gebed
naar het kleppen van haar tred.

Harten, oud van droeve dagen,
hebben jonge hoop gedragen;
vreugd springt op in moe gemoed,
bij het hooren van uw groet.

En de wedergroet zal wezen:
‘Is het groot geluk gerezen,
dat de Moeder van den Heer,
brengt den Prins van Vrede weer?’

O! Ge zijt de blijde morgen,
en de zon in U geborgen,
stijgt tot vrede en lang-ontwend
heil, voor 't donker dal Ellend'!

[Dit is het werk der menschen: bloed]

*Dit is het werk der menschen: bloed,
gehuil en doodslag, stof en puin;
tot zwarte drassen omgewroet
en moerpoel, Vlaandrens groene tuin.*

*Ze schieten stuk de blauwe lucht;
ze mennen monsters op de zee;
ze ronken heen in drakenvlucht
door morgenrood en avondvree.*

*Mijn ziel is moe van schok en dreun,
van kargehots en wagen-draf;
moe van gereutel en gekreun;
van pijn en doodstrijd, lijk en graf.*

*O geef haar, God! één dag, één uur
te rusten in verloren land,
waar stilte zee wijdt en azuur,
natuur het werk bleef uwer hand!*

Loch Lomond.

Zoals behoedzaam licht een kloostervrouw
van over slankgetorend altaarvat
het waas waarmee ze 't blank omsluiert had,
zóó had die middag - en op open blauw
verrezen ze als uit eêl metaal gedreven -
van sneeuwgebergten 't neveldoek geheven.

Om bruine rotsen boog het groene meer
zijn spiegelglans van soevereine rust.
Het witte dorp gedoken langs de kust
glom smetteloos in 't helle water weêr,
dat droeg het zinkend beeld der eilandtuinen,
en, duizeldiep, den schittergloed der kruinen.

Alom een stilte van teer-gulden licht.
Hoe vèr-vergeten hier en onvermoed
de moede kampen en hun droef gewoed!
Hoe kwam ons hart zoo vredig en zoo licht;
geen knalgranaat den hemel wit te vlokken;
geen dof kanon den loggen grond te schokken.

Maar onvergeetber neeg het avonduur,
toen blanke toppen bloeiden rozerood!
Voor anker lag de donkere eilandvloot
in vloeibaar goud, op gouddoorgloed azuur.
Wie toen in ranke boot het meer begeleeden,
ze voeren zingend als door zalig Eden...

Luss.

Loch Katrine.

Toen ging de woudweg open op den dag,
de witte, winterwazige, en daar lag -
met baai en boezem als een binnensee,
en spitse pijnboomeilanden - de vrêe,
onmeetbaar uitgeweken, van het meer.
Het droeg de koele kleur der lucht: een teer
parelgrijs-blauw met zilvering van zon.
En of zijn stilte 't machtig landschap won:
de wijde kring der bergen om den vloed -
de schouders donkerder, doch in den gloed
des gulden noens de blanke kruinenpracht -
hield sprakeloos zijn ongebroken wacht.
Daar werd geen stem, geen stapperucht gehoord,
gelach van golvenslag, noch windenwoord;

alom, en voelbaar voor de ziel alleen:
de zang der stilte zelve, een ver geweent...
Maar wijl ik op een rots stond aan dien oever
en luisterde - verlangen groeide droever
in mij naar lang verloren eenzaamheid.
O, weer een meer zijn aan den voet gevlijd
van steile hoogten, rond mijn rust gerezen!
Weer liggen lichtbezonden - zonder vreezen
voor schuwe wolkenschaduw - in den schijn
van Gods genade! Klare spiegel zijn
der kruinen in beschouwens blauwe stonden!
En door geen breeden landweg zijn gevonden,
maar langs dit woudverscholen pad gezocht
door één trouw vriend die, van me scheidend, mocht
zoo ik van u, o bergmeer, door de dagen
viaticum van vrede mededragen!

Aberfoyle.

Lourdes.

Het zwellende geluk - en schreiensteer -
wanneer de mannen uit den oorlog komen,
en door bevlagde steden, keeren weer
in de eigen streek, en zien alree der boomen
looveren-voorhang langs het vaderhuis;
wanneer hun stappen staan in de oude wegen
naar kerk en toren die van klokken dreunt -
de kinderen en vrouwen gaan hen tegen,
en vader, grijzer, op zijn stok geleund;
wanneer ze aan moeders borst hun vreugde snikken,
en tillen 't kleinste, zwijgend, aan hun hart;
ziels-diep in de oogen der getrouwe blikken,
die schooner is om bleekgeleden smart -
die branding van geluk heeft óp-genomen
mijn moede ziel èèr nog die dag gekomen! -

*
* *

Ik had u, Hooge! rusteloos gezocht
van kindsbeen af in kinderlijke beden.
Den strijd der strijdbre jonglingsjaren vocht
ik veilig door wijl Gij hadt meegestreden;
Gij waart mijn bleek-getrooste extazelach
in avonden van winterdroef verkwijnen;
en wen ik nieuwe lente kende, en zag
uw schoonheid in mijn glanzend woord weerschijnen:
ik wist uw blikken op mijn vroede vlijt.
Toch waart ge nooit zóó nader, of u groetten
mijn bede en zang in ongenaakbaar licht -
en hier: ik lei mijn voorhoofd op uw voeten,
mijn oogen dronken van uw aangezicht.
Hier hoefde klank gekeurd noch woord gesproken;
mijn ziel bloeide open als een bloem: die kent
alleen den dank van zuiverlijke roken,
en staat der zonne roerloos toegewend.
Zooals een sluier om de dingen duistert

voor 't oog dat bloot de zon heeft aangestaard,
ligt om dat uur van louter licht ontluisterd
al schaduw-valer schoonheid van deze aard.
Want om één stonde, tintelend doordrongen,
Volschoone, van uw ware aanwezigheid,
heeft heerlijk heimwee in me nagezongen,
waarvan mijn ziel zich nimmermeer bevrijdt!
Met stiller vlam zal branden mijn verlangen
naar eindelijkken weerkeer uit den slag,
wijn 't breed geluk, het diepe van dien dag,
mijn hart bij U, o Moeder, mocht bevangen!

Dante.

Voor P. Albanus Heysse.

Was mij de liefde vroeg als U verschenen!
Geleidde liefde ook mij langs één steil pad
van loutering, naar God die Liefde is, henen!

Ge schreedt, als ik nu door de bloemenstad:
doch van uw jaren schonk de tijd u negen
toen reeds uw hart zijn doel gevonden had.

Het kwam in rood-koleurig kleedje u tegen
dat teer geluk dat naam droeg Beatrys -
en van de lente negenmaal den zegen.

Haar aanschijn lachte op welk volzaalge wijs?
Doch liefde was uw meester van die stonde:
uw wil en wenschen dwong hij naar zijn eisch.

Uw schreden zochten tot ze h  r tred vonden;
nacht doofde uw oogen uit, tot h  r blauw oog
had met   n blik een nieuwen dag gezonden.

Zoo zwenkte negenmaal de hemelhoog
langs eender sterrenteeken, toen der vrouwen
aanminningste in wit kleed u nadertoog.

Uw vreugd, tot dan, was schuchter aan te schouwen
haar stillen mond - die liet nu uit een groet
z  o zoet: uw hart ging van geluk verflauwen.

Ge spoeddet naar uw kameren. Een gloed
belichtte uw sluimer. Uit dat vuur sprak Liefde
met felle vreugd: 'Ik ben uw Heer voor goed!'

Het schemerde of uw slapende geliefde
lag op zijn arm, in keurslijf bloedig-rood.
Aan 't schreien sloeg hij of scherp leed hem griede

toen hij de Vrouwe uw brandend harte bood.
Uw dame, ontwakend, at uw hart in schromen...
Waarop dit vreemd gezicht ten hemel vlood.

Een drang tot zang is over u gekomen:
nu zal uit liefde weelde zijn noch pijn
die niet op rijm en rythme werd vernomen.

Van liefde kwijnt uw lichaam tot een schijn.
Maar schooner rijst uit liefde uw ziel herboren:
uw wreedsten vijand wilt ge een broeder zijn

als gij den groet der liefste mocht aanhooren.
Dat geen een rede, uw liefde vreemd, begint:
in liefde ligt uw ziel en zin verloren.

Hoe lang die tocht door liefdes labyrinth?
Al schooner groeit de nooit-geëvenaarde
waarin ge Liefde zelf, belichaamd vindt.

Zij kwam te deugdenrijk voor zondige aarde.
Haar zag de Heer en zei in zoet begeer:
'Die bloem van lieflijkheid bloeie in mijn gaarde.'

De negen sferen voerden één beheer
over deze aarde; in Syrië was negen
het maandgetal: toen is uw engel weer

bij de engelen, van waar ze kwam, gestegen.
Gij schreidet luid: 'O Dood die lieflijkheid
leerdet bij haar, op wie ge u hebt genegen,

kom, neem ook mij, die in de wereld wijd,
zie dóór de tranen die hààr troost verlangen
geen troost waarom ik nog dit leven lijd.'

En mieken blij muziek uw vroeger zangen:
nù neurden treurende, en die stonden zwart
als wie in rouw zijn - bij hun bonte rangen.

Lang sloot zich smart op in uw doodstil hart,
tot levens bode bij u ingebroken
uw lustloosheid ten strijd heeft aangesard.

Dan hebt ge vroed voor Macht en Recht gesproken -
uit liefde nóg! En waar die hoon geviel
hebt gij dien hoon zwaar-torend gewroken.

Een schipbreukling omzwalpend op gewiel
van hartstochten, stadsveete en landgeschillen
daalde langs holle heltrechters uw ziel;

die wilde in nacht en ijs van haat verkillen,
ten gronde van den afgrond negenvoud,
waar nimmermeer uw ballingsklacht zou stillen;

doch liefde waakte op u. Hààr bode houdt
uw hand tot waar hervonden sterren glommen,
en tot de sterren stond een berg gebouwd.

Rondom zijn kegel ging uw boetweg krommen,
uw ziel al lichter naar uw moede tred
de negen rots-terrassen heeft beklommen.

Van aardsche feil in schroeiend vuur ontsmet
hebt ge op den top, in reinst azuur geheven,
een vasten overwinnaarsvoet gezet.

Deze ééne hoop had u zoo hoog gedreven:
den dorst van lange jaren te verslaan
met éénen blik een lief gelaat gegeven.

Een regen rozen, leeljen en saffraan,
een lusthoflucht: ge ziet in glanskleedijen
uw Beatrijs, vergloried, vóór u staan.

Wier macht u aantrok uit de helvalleien,
uw liefde, heilig nu, zal door puur licht
uw veilge hemelreizen begeleien.

Als lucht zoo licht en schielijk als een schicht
doorzuiert ge samen vlammende etherzonen
- de negen sferen - naar Gods ver gezicht.

Uw steiler vlucht is meetlijk aan 't verschoonen,
zoo wonderschoon, van Liefstes klaar gelaat
dat weerglanst hel de gracie van Gods zonen!

Door zeeën van muziek - en machtig slaat
tot één zang saam geluid uit duizend monden -
door aureoolgedein van dageraad,

hebt gij den troon der Moeder Gods gevonden.
Hier rust uw leidster aan Maria's voet:
liefde volbracht waarom ze u was gezonden.

Want wie de Maagd genaken kon, ontmoet
den Zoon dien zij verthoont aan wie haar zochten.
Zij sterkte uw oogen dat ze bloot den gloed

van 't Ongeschapen Schoon verdueren mochten.
Toen hieft ge uw blikken in het grensloos Licht
waarheen u Liefde voerde in lange tochten

en staarde' u zalig aan Gods Aangezicht!

Firenze.

[Hij schouwde in nachtelijk gezicht]

*Hij schouwde in nachtelijk gezicht
- Francesco Bernardone - een zaal
wier wanden flitsten weér het licht
in helm, kuras, en degenstaal.*

*Ontwakend, heeft hij doorgedroomd
van krijgersroem, van wapenfeit,
en 't leven geven, onbeschroomd,
van Land en Recht in koenen strijd.*

*Assisi zag hem, blijgemoed
uitrijden in zijn riddersdos,
den rooden morgen te gemoet,
op steigrend, bronsgepantserd ros.*

*Lang bleef hij ver. De luide faam
die roemend noemde knecht en held,
verzweeg alleen Francesco's naam:
waar lag zijn lijk op bloedrood veld?*

*Na tijden, bij de hutten van
leprozen, vond men zijn verblijf:
Francesco ging, een schamel man
die voeten wiesch en ettrend lijf..*

Zaal drie. T.P.

In tijdens lustpaleis. Stil glijden door
zijn jammerkaamren, tot waar wecker koor
van klachten neuriet, en één matte lach.
Zet zachter schreden waar de doffe dag
- daarbuiten zoelt de lichte noen - verbloedt
tot roode schemering van avondgloed.
Gebaren rijzen trager, waar het jaar
- de vóórlente is al zonnig; luister naar
een vroegen vogelroep in naakt geboomt -
Octobervroom in matte stilte loomt.
Demp hellen stemklank langs dit doode meer
- vèr achter duinen deinen weg en weer
de bradde baren van het stijgend tij -

waarin geen boschbeek vallen zal, geen blij
geril van ondergrondsche bronnen kringt:
door ongeziene spleten zinkt en dringt
het water heen, het slinkend water heen,
en enger rondt de spiegel, waarin scheen
de blauwe dag-glans van de hooge lucht.
O Gij, die eender einde hebt geducht,
herken in bleeke konen, met dien gloed
te hel gerand; in lippen waar het bloed
het kriekerood, verblauwde; aan starren blik
van koortsige oogen, gróóter als in schrik -
het lijdzaam aanschijn van uw moede jeugd.
Laat hier, om vreeze en hope die u heugt,
uw ziel ontgaan haar teerste derenis.
Hoe vast ge weet dat niet te weren is
de nacht, de winter, 't ebben immerdoor:
ach! toover nog behoeftige oogen voor
aan 't smaller raam der hoop, een vergezicht
van zomerlanen in koel morgenlicht.

En raadt daar één het onvermijdblijke
smartvol ontglippen van het liefste tijdelijke:
ontsluit het luik hem dat klaar uitzicht geeft
op zonnige Edentuinen waar men lééft!...

Hoogmis.

Voor T. Minne.

Als na zes moede dagen, komt de dag
de langverwachte, die van vrede mag
en rust zijn, doch zoo zelden is van rust,
ben ik op vroom en innig uur belust.
Dan zit ik in een hoekje der kapel
en wacht tot klinken zal de lichte schel,
de klaar-getinte van een zuivren zang.
Ik bid niet veel, verwezen van het lang
gewaak, en van den arbeid immerdoor:
maar sla den priester gade in 't hooge koor,
en luister naar zijn prevelbede, en naar
die stem, een zacht-gespannen, teere snaar.
- Een lenig-bevende, en daarom zoo zoet.

Want de al te sterke en trillende, ze doet
den weemoed-krankte pijn: het moede brein
wil tonen, doove, en die omdonkerd zijn.
Mijn handen zinken samen, en mijn oog
verduistert, of een sluimer 't overtoog,
en in het duister van den sluimer, zie 'k
in schemerbeelden rijzen die muziek:
een stil-aan dóórgesegen zonneshijn;
het rilde rijzen van een bronfontein;
door najaarloovren bloode windenzucht;
een witte duivenvlucht aan blauwe lucht.
En als een duif is ijlge ziel ontgaan
de loome vlakten van haar grijs bestaan,
en zoekt den lang-ontbeerden vrede tot
in blauwe ruimten, in den dag van God!...
Maar de oogen open weer, zit ik in licht
dat door de ramen voor mijn voeten ligt,
en 't pad zal blij zijn naar den arbeid nu,
Heer! om dien zang, dat zielsgebed, tot U!

Geduld.

Gelijk Gij niet gezegd hebt, toen Ge zocht
mijn ziel, verloren schaap, in bitter lijden -
een lijden met U groeiend door de tijden,
en dat zich, slinger-rank van doornen, vlocht
rondom uw huivre leden, tot het mocht
als dolken-kroon u door de slapen snijden:
'genoeg! ik deed genoeg u te bevrijden!' -
maar lijdend gaaft uw laatsten ademtocht;

zoo schrei ik ook niet, 'schoon mijn klein gelooven
wou dat uw hand den taaien rank besnoeit
die enger, hooger, om mijn lenden gloeit:

'genoeg! ik deed genoeg uw Naam te loven!' -
maar zwijgend dulden tot volgroeiende pijn
zal kroon van doornen, kroon van glorie zijn.

2.

Ik zal niet klagen Heer! nu dagen daar zijn
die wegen mistiger, en monotoon
als avonden van 't vroeggestorven jaar zijn
wen klokken luiden over land van dôn.

Ik wil niet kreunen dat de lasten zwaar zijn,
noch uitzien naar vervroegde rust en loon,
hoezeer mijn wonde schouderen gewaar zijn
het ààngeschroefde juk-hout der geboôn.

Mag ik maar weten dat mijn loome schreden,
mijn moê gebaren door dit lichtloos heden,
gaan wegen en doen werken naar uw wil,

ik ken betreuren niet, ontken verlangen,
en met uw oogenschijn over mijn gangen,
schrijde ik in bleeke zon, en glimlach, stil.

3.

Dit is de duisternis van mist en regen.
De winden scheuren stuk aan naakte takken,
wier blaren rotten langs verzonken wegen,
en luiken de oogen dicht der vijvervlakken.

De hoeven liggen achter 't land als wrakken.
Wat wacht ge nog op trage maar van zegen?
Op lichtelooze kim de wolken zakken.
We schrijden, moe, den vierden winter tegen...

En weerom in den barren nood der dagen
staan als een eik! De winteravond snerpe
met vorst en ijzel: aan zijn hart te knagen
verstompt het wit gebit, het vinnig-scherpe.

En waaien nieuwe lentezoelten over,
hij breekt in leven en voltallig loover!

Verplegers-Gebed.

Domine, ut videam!

Geef mij te zien, o Heer, hoe Gij het zijt
die op dit bed, uw kruis ligt, en die lijdt;

dat het ùw oogen zijn, die blauw-omrande en
gezonken oogen waarin koortsen branden;

dat het ùw lippen zijn, nog wrang van gal,
die straks mijn bloode zorg verfrisschen zal;

dat deze handen, machtloos uitgespreide,
ùw handen zijn ter marteling bereide;

Heer! dat dees boezem, jagend en benard,
den doodsangst uithijgt van ùw brekend Hart,

En dat die voeten, Heer, zijn ùwe voeten
die zeer vermoeid zijn en die rusten moeten...

*
* *

Dan licht diep in mijn oogen, Heer, de schijn,
de milde en rijke, waar U droef mee groette
uw Moeder toen ze uw lijdensstoet ontmoette.

Dan zal mijn woord het teere en sterke zijn
waarmee Zij zelve, 'schoon in 't hart gebroken,
den jongren moed en troost heeft ingesproken.

Dan glijdt mijn handgebaar zacht en bedacht,
als toen ze schreiend op uw lijk gebogen
wischte uw Gelaat, het bloedige en bespogen.

Dan waak ik trouw den langen, moeden nacht,
als ware ik met uw Moeder neergezeten
bij 't zwijgend Graf waarin we U slàpend weten...

*
* *

Ik wil beschouwen dat, aan U gepleegd,
de lichtste zorg een schat van glorie weegt.

Ik blijf gelooven dat de meest gesmade
arbeid om U, een eer is, een genade.

Ik moet gedenken, ben ik moe gezwoegd,
dat ook aldus de Zege dient vervroegd.

Ik mag, o God, mijn duister en vergeten
tobben om U, een roemrijk strijden heeten.

Ik hoop Heer dat ik, blij mijn needren plicht
voldoende, 't lijden van het Land verlicht.

En wacht voor loon ùw dapperen gegeven:
het Kruis-van-Smaad diep in mijn hart gedreven!

Aan later Dichters.

Ik ook wist jaren dat het lente was.
De bloemen leken sterren in het gras.
Er liepen lanen bloesemboomen dicht
in blanke donzigheid: een sneeuwgezicht.
De luchten klaarden blauw. Ze stonden vol
hel witte wolken soms, spannend en bol,
wier trage schaduw langs de heuvels schoof.
Luid twistten vogels in het jonge loof
de dagen door; maar aan den avond zong
één enkle merel. Zag ik niet hoe hong
de wester goudglans om zijn beukekruin?
Toen woonde ik in een oude stad. Een tuin
met witte muren was mijn eenzaamheid.
Vaak droomde ik langs zijn lanen, als heel wijd
zweeg de avondvrede. Zwakjes werd gehoord
een roep en hooge lachjes: in de koord

sprongen de kleine meisjes uit de buurt.
Vergeten zal ik nimmer hoe elk uur 't
getinkel van een beiaard wou ontwaken.
Ik kon den toren zien. Ver achter daken
hief hij zijn stoere schouders in het blauw.
Hij leek een goede, grijze reus; zoo trouw
gaf hij zijn lied, het blijde of treurige!
Dat alles was de lente. Geurige
koeltjes omwuiden toen mijn lichter hoofd.
In een schóón leven had mijn hart geloofd.
Dat is voorbij. De jaren gaan hun rei;
de maanden heeten Maart, April of Mei;
doch lente hoor ik, lente zie ik niet.
Zeg, kwam ze wel? En floot daar nog een lied
van vogels; gierde' en zwierden zwaluwen? -
De dagen zijn van kommer. Schaduwen
verdreeven 't landschap en het eigen licht...
In later tijd leest een het schamel dicht
dat wij beproeven, en hij zegt: 'Geen oog

hadden die menschen voor het schoon verhoog
der wisselende dagen en der nachten!
Dat zij zoo kind. Maar zie, ons zielen wachten
op een groot goed, en dat niet komen wil.
Ach! om ons, in ons, is het nimmer stil.
Zee, lucht en veld kan nooit meer eenzaam zijn;
door al ons denken waakt de doornenpijn
om 't vreeslijk leed dat in de wereld kwam.
Ontroering in ons rijzend, is de vlam
der sidderende waskaars in den wind.
Wanneer een schuchter vers zijn voet begint
op maat te zetten, dreunt een donderknaal.
Uwe is de vrede, ùw het zacht verval
der tijden, als verglijdende rivieren.
Gij moogt met keur van bloemewoorden sieren
de kindren van uw ongestoorden droom! -
Doch enkel wijl wij strede droef en loom.
En daar wij dor in eeuwgen winter stonden
hebt gij in 't eind de Lente weergevonden!

[Ze volgden U. Ze meenden ja]

*Ze volgden U. Ze meenden ja
Ge werdt een Koning, machtig, rijk.
Ze hoopten gunsten en gena,
staf, rechterstoel, en eereblijk.*

*Gij vroegt hen: 'Kunt ge drinken aan
den kelk dien ik eens lêegen zal,
en hijgend stijgen, kruis-belaân
ten Heuvel, na driedubblen val?'*

*Ik kón het, Heer! Mijn lippen, schuw,
verkrompen van een bittren drank;
ik viel met U! ik rees met U!
Uw liefde wijde ik eeuwgen dank!*

Nu droeg ik wel van menschenleed
genoeg, o Moeder, om te mogen -
zooals een droomende vergeet
de wereld en haar wreede logen -
vergeten ach! een kleenen tijd
wat vele smart mijn meelij beidt.

Ik wil, alleene pelgrim, gaan
door bosch en groenende eenzaamheden -
waar over rug van zandhil staan
mijn blij-geklommen jonglingsschreden -
naar 't zachtgezonken, zoete dal
waaruit me uw toren groeten zal.

In lage beuk ligt dag gezeefd
tot schemer, uit dof-gouden ramen,
vóór marmer-glimmend altaar leeft
een bevend Gods-lampje, dat samen
o Milde, met uw oogenschijn
de duisternis doet vromer zijn.

Gezeten voor uw lief oud beeld
gehuld in zwaar-juweelge wijlen,
hervindt mijn hart de veilge weeld'
in uw aanwezigheid te wijlen,
te luistren naar gedoken woord
in teeder zielsgeheim aanhoord.

Hertel ik - en wat zorge ik om
de vlucht van ras-gewiekte stonden! -
in rijke mijmering de som
der heerlijkheên in U bevonden,
beschouwt mijn ingetogen vlijt
hoe lief en rein en schoon ge zijt,

dan trilt mijn ziel: de zilvren koord
waaraf U toeruischt prijs en zegen;
dan heeft zich roemend woord aan woord
tot edelsteenen snoer geregen -
dan draag ik uit mijn eenzaamheid
een psauterken uw lof gewijd.

Sutendael. 25-3-20.

*Met kerkelijke goedkeuring.
Maart 1920.*